

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Promet
Modul: Logistika

**CARINSKO SKLADIŠČENJE IN PRENOS
PODATKOV Z NADZORNO CARINSKO
IZPOSTAVO**

Mentor: Mihael Bešter, univ. dipl. inž. tehnol.
Lektor:

Kandidat: Aljoša Blatnik

Ljubljana, januar 2011

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, g. Mihaelu Beštru, za pomoč pri diplomski nalogi in za navdih za nadaljnje delo v logistiki.

Hvala g. Saši Dimiču, direktorju podjetja Sabod d. o. o., za pomoč in nasvete pri izdelavi diplomskega dela.

Zahvalil pa bi se še svojim staršem za vso podporo na moji življenjski poti.

IZJAVA

»Študent Aljoša Blatnik izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom g. Mihaela Beštra, univ. dipl. inž. tehnol. prom.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne 30. 1. 2011

Podpis: _____

POVZETEK

V sodobnem svetu tehnologija vpliva na naša dela in celo poslovno uspešnost. Čas je v logistiki ključen dejavnik, saj je celotna industrija pomembna od hitrega gibanja surovin in končnih izdelkov. Pomembno je, da prilagajamo logistične sisteme vsakdanjemu napredku, saj je to ključ do hitrega in dobrega sodelovanja.

KLJUČNE BESEDE

- logistika
- carina
- skladišče
- sistem

ABSTRACT

In the modern world of technology affects our work and even performance. Time is a key factor in logistics as the entire industry is important from the rapid movement of raw materials and finished products. It is important to adapt logistics system daily progress as the key to rapid and good cooperation.

KEYWORDS

- Logistic
- Duty
- Warehouse
- System

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema	1
1.2	Predstavitev okolja	1
1.3	Metode dela	1
2	OPREDELITEV CARINE IN CARINSKIH POSTOPKOV	2
2.1	Začetki carine in njen razvoj	2
2.2	Carinska služba danes	3
2.3	Delovanje slovenske carine	4
2.4	Teoretično preučevanje carine.....	5
2.5	Običajen carinski postopek.....	7
2.6	Običajen carinski postopek na meji.....	7
2.7	Običajen carinski postopek pri blagovni izpostavi	9
2.7.1	Uvozni carinski postopek.....	9
2.7.2	Izvozni carinski postopek.....	10
2.8	Status pooblaščenega gospodarskega subjekta	11
2.8.1	Zavarovanje dobavne verige	11
2.8.2	Ugodnosti imetnikov potrdil AEO	11
3	SKLADIŠČA IN POSTOPEK CARINSKEGA SKLADIŠČENJA	15
3.1	Pojem, naloge in vrste skladišč	15
3.2	Ugotavljanje potreb po skladiščnem prostoru	16
3.3	Funkcije in potek skladiščenja ter pretok materiala	16
3.4	Ekonomski pomen skladiščenja.....	17
3.5	Vrste skladišč.....	17
3.5.1	Skladišča po načinu gradnje	18
3.5.2	Skladišča po načinu organiziranosti.....	19
3.5.3	Skladišča po vrstah blaga.....	19
3.5.4	Skladišča po opremljenosti.....	19
3.6	Notranji transport v skladiščih in oprema.....	20
3.7	Informacijska oprema	21
3.7.1	RFID (Radio Frequency Identification/Radiofrekvenčna identifikacija)	22
3.7.2	Črtna koda	22
3.7.3	Ročni skenerji v logistiki	23
3.8	Postopek carinskega skladiščenja	24
3.8.1	Uskladiščenje carinskega blaga.....	25
3.8.2	Kaj je KV vhod?	25
3.8.3	Izskladiščenje carinskega blaga	29
3.9	Informacijska podpora na carini	31
3.9.1	Možnost uporabe modulov v EUCIS-a.....	32
4	SABOD D. O. O. GLOBALNI LOGISTIČNI SERVIS	35
4.1	Predstavitev	35
5	PREDLOG IZBOLJŠAVE PRI POVEZAVI S CARINSKIMI URADI V LOGISTIKI	37
5.1	Prednosti in pomanjkljivosti EUCIS-a	37
5.2	Pomanjkljivosti povezave skladiščnega in NCTS sistema.....	38
5.3	Predlog izboljšave povezave med NCTS-om in carinskimi skladišči	40
6	ZAKLJUČEK	43
	LITERATURA IN VIRI	44
	KAZALO SLIK.....	45
	KAZALO TABEL	45
	KRATICE.....	46

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

Carinsko skladiščenje blaga je v naših podjetjih še vedno postavljeno v ozadje kot nepomembna in s stroški povezana dejavnost. Na žalost pa si dandanašnji nobeno sodobno proizvodno ali trgovsko podjetje ne more predstavljati poslovanja brez tega, saj so carinske dejavnosti podane za vsako blago, ki je dostavljeno v Slovenijo izven Evropske unije. Z dobro organiziranim in urejenim carinskim skladiščem je lahko marsikatero podjetje korak pred konkurenco, saj je skladiščenje ne le eden od pomembnejših dejavnikov pri kalkuliranju cene, pač pa lahko veliko pripomore kot dejavnik zanesljivosti dobav (pravočasna dobava, dobava pravega blaga in količine, dobava brez poškodb ...), pretočnosti blaga (da je prostor primeren, dostopen ...) in preglednosti (urejenost, označenost ...).

Pri skladiščenju carinskega blaga je potrebno imeti zanesljivega špediterja, saj carinjenje blaga ni preprosto. Sistem EUCIS nas časovno omejuje zaradi določenih carinskih postopkov. Velik prenos podatkov, ki poteka skozi centrale v Bruslju, lahko povzroči zastoj sistema, kar je velika ovira za urejanje carinske dokumentacije.

1.2 PREDSTAVITEV OKOLJA

Skoraj vsako podjetje potrebuje špedicijske usluge za hiter in kakovosten pretok blaga. Podjetje, ki vam ga bom predstavil, Sabod d. o. o., je skozi leta poslovanja in z vzporednim razvojem prilagodilo tudi kapacitete dela. Vzpostavili so uspešno sodelovanje z večjimi slovenskimi in tujimi podjetji. To je podjetje, ki sodeluje na področjih, kot so špedicijske storitve, carinsko posredovanje, transport in trgovine.

Carinsko skladiščenje blaga je namenjeno hitremu odzivanju potrebam, kajti hitrost proizvodnih postopkov največkrat ne zadovoljuje potreb in zahtev trga. V bistvu pomeni časovno izravnavo med dvema sistemoma, ki nista časovno usklajena.

Seveda je resnica, da je vsako skladiščenje, ne glede na dobre lastnosti, ki nam jih prinaša, predvsem dodaten strošek, zato mora biti načrtovanje prostora in količin skrbno načrtovano in čim bolj racionalizirano, tako za material kot tudi gotove izdelke. Dejansko potrebno skladiščno količino pa je izredno težko določiti, saj sta tako trgovina kot tudi proizvodnja živa stvar, ki se nenehno spreminjata in obračata.

In komur uspe najti pravo formulo, je skorajda že zmagovalec, vsekakor pa na pravi poti poslovne uspešnosti.

1.3 METODE DELA

Metoda dela temelji na izkušnjah dela v špedicijskem poslu. Namreč, določene napake v sistemu opazijo le tisti, ki ta sistem uporabljajo v vsakdanjem delu. V raziskavi smo odkrili pomanjkljivosti sistema in predlagali bolj poenostavljeni sistem.

2 OPREDELITEV CARINE IN CARINSKIH POSTOPKOV

2.1 ZAČETKI CARINE IN NJEN RAZVOJ

Carina ali carinska služba je nadzorna uradniška organizacija, ki se tradicionalno ukvarja s carinskim nadzorom nad uvozom in izvozom carinskega blaga ter pobiranjem davščine, ki se opira na prehod carinskega blaga preko meje in ki se prav tako imenuje carina.

Pobiranje carin se je pojavilo že v antičnem času v starih civilizacijah, kot so Judeja, Egipt, Grčija v času helenizma, Mezopotamija v času Selevkidov, antična Indija, antična Kitajska in Rimski Imperij. V Rimskem imperiju se je z vzponom cesarstva pojavil kompleksen carinski sistem, ki spominja na sodobne carinske službe: s pobiranjem carine (portorium) se je takrat ukvarjalo 20.000 carinikov. Rimska država je za prehod med carinskimi regijami poznala notranje carine, kjer se je carinska stopnja gibala okrog 2–5 % od vrednosti blaga, poleg tega pa še carine na samih mejah imperija, kjer so uporabljali znatno višje carinske stopnje – na vzhodni meji je imel portorium stopnjo okrog 25 % od vrednosti blaga.

Iz leta 136 našega štetja je ohranjen najstarejši primerek rimskega tarifnega sistema, ki je Rimljanom na področju Palmire omogočil pobiranje carin po različnih carinskih stopnjah za različne carinske izdelke, hkrati pa je to tudi najstarejši poznani tarifni sistem. V srednjeveškem času pred moderno dobo je pobiranje carin pomenilo pobiranje dajatev, ki se danes imenujejo mostnine in cestnine.

Z vzponom modernega kapitalističnega gospodarstva in trgovinske menjave pa se je oblikovala moderna carinska služba, katere temeljna naloga je bila pobiranje carine kot dajatve za blago, ki se uvaža v določeno državo, izvaža iz določene države ali pa se čez določeno državo prepelje. Namen pobiranja te dajatve je bil ovirati tujo konkurenco in pospeševati domačo gospodarsko rast. Tako so se, z izjemo Velike Britanije, ki je prevzela prvenstvo v gospodarskem razvoju¹⁹. stoletja, ostale evropske dežele zaščitile s carinami.

Medtem ko se je težišče carinskega dela premikalo na meje nastajajočih narodnih kapitalističnih gospodarstev, se je znotraj teh gospodarstev carina praviloma umikala. Primer je nastajanje nemškega gospodarskega prostora, kjer se je leta 1834 oblikovala carinska zveza med Prusijo, Bavarsko, Saško, Turingijo in Württembergom, leta 1834 pa je nastala nova nemška carinska zveza, ki je vključevala vse nemško ozemlje razen Avstrije. Tako lahko na primeru Nemčije trdimo, da je kombinacija carin, ki so varovale nemško carinsko unijo, in novih proizvodov prinašala velike dobičke. Velik gospodarski uspeh Nemčije so nekateri povezovali z ukinjanjem carin med nemškimi državicami. Glede carin so se pristaši liberalizma zavzeli za njihovo odpravljanje, ker da povzročajo neučinkovitost in manjši narodni dohodek, ki pa gre na račun dobička in ne na račun delavstva, pristaši protekcionalizma pa trdijo, da uvozna carina povečuje narodni dohodek in izboljšuje standard delavskega razreda.

Primerjalno gledano je povečanje gospodarske rasti in konkurenčnosti na osnovi ukinjanja carin znotraj gospodarskih območij vprašljive narave: v 17. stoletju, ko še ni bilo poleta industrijske revolucije, ukinitve carin med francoskimi pokrajinami

sploh ni imela posebnih gospodarskih učinkov, v Veliki Britaniji pa so se mitninske postaje do 19. stoletja preoblikovale v sodobne cestninarje, ki so s pobiranjem cestnin pomagali financirati gradnjo novih cest.

Nastajanje Evropske unije v drugi polovici 20. stoletja je bilo zelo povezano z ukinjanjem notranjih carin. Na svetovni ravni je s pojavom novega liberalizma na splošno spodkopan tradicionalni temelj carinske službe. Splošni sporazum o trgovini in carinah (GATT) je v svoji končni različici uspel prodreti z neoliberalnim načelom postopnega zniževanja carinskih stopenj (liberalizacija), iz GATT-a pa je leta 1994 nastala Svetovna trgovinska organizacija (WTO), ki temu načelu še naprej ostaja naklonjena. Vir: www.books.google.si, Asakura, Hironori (2003). World history of the customs and tariffs. Bruselj, World Customs Organization.

Slika 1: Starorimljanski cariniki. Vir: www.books.google.si.

2.2 CARINSKA SLUŽBA DANES

Z zatonom vloge carinskih dajatev se predvsem carinske službe v razvitih državah danes usmerjajo k drugim nalogam, tako da v skladu z zakonodajo posamezne države pokrivajo več ali manj področij, kot so pobiranje prometnega davka oziroma davka na dodano vrednost, nadzor nad vnosom ali iznosom in prometom drog ter orožja, nadzor nad prenosom ogroženih živalskih vrst čez državno mejo, zaščita domačega gospodarstva pred terorizmom in pred vnosom kužnih bolezni ljudi, živali in rastlin, nadzor cestnih vinjet, nadzor nad prevozom v cestnem prometu, pobiranje trošarin, pri članicah Evropske unije pa je carinski službi naloženo tudi izvajanje skupne kmetijske politike. V Bangladešu je pod neliberalnimi doktrinami prišlo do privatizacije carinske službe, kjer so carinske naloge izvajale agencije, vendar so bile posledice privatizacije neugodne.

2.3 DELOVANJE SLOVENSKE CARINE

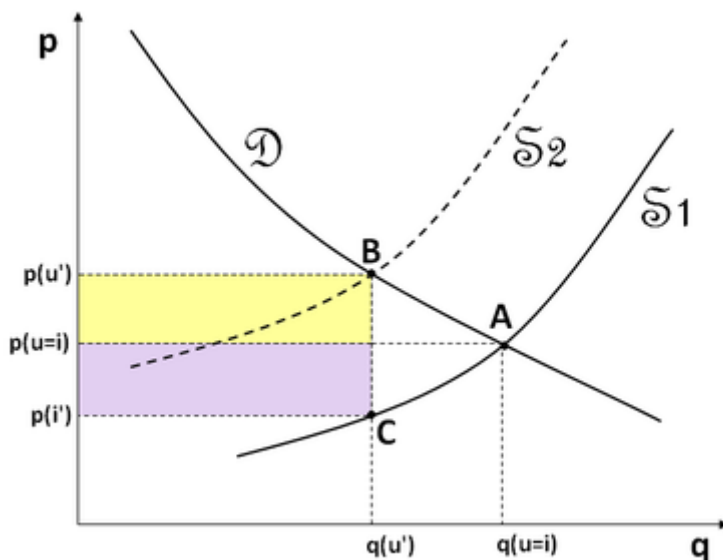
Slovenska carina je danes ena od carinskih služb Evropske unije. Zato mora upoštevati evropsko carinsko pravo, mednarodno pravo, katerega del sta Slovenija in Evropska unija, pa tudi določene nacionalne predpise. Z ukinitvijo carinske meje proti Italiji, Avstriji in Madžarski je veliko večji poudarek dobila meja s Hrvaško.

Na splošno slovenska carinska služba opravlja predvsem naslednje naloge:

- pobiranje uvoznih in izvoznih dajatev ter drugih dajatev, ki se pobirajo ob uvozu, pobiranje trošarin, proizvodnih dajatev na sladkor ter drugih dajatev, za pobiranje katerih je pristojna carinska služba;
- nadzor nad prometom trošarinskih izdelkov in pobiranje trošarin;
- opravljanje nadzora nad zakoni, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja obveznosti, določenih s carinskimi, trošarinskimi in drugimi predpisi, za nadzor, nad izvajanjem katerih je pristojna služba;
- preprečevanje in odkrivanje carinskih in trošarinskih prekrškov ter drugih kaznivih ravnanj, določeni s predpisi za nadzor, nad izvajanjem katerih je pristojna carina;
- nadzor nad vnosom, iznosom in tranzitom blaga, za katero so predpisani posebni ukrepi (izvajanje prepovedi in omejitev glede uvoza in izvoza blaga; to so ukrepi, ki so povezani s posebnim blagom, kot so orožje, strelivo, zaščitene rastlinske in živalske vrste, nadalje ukrepi, ki zadevajo zdravje ljudi, živali in rastlin ter preprečevanje terorizma);
- varnostna kontrola blaga ob vnosu in iznosu blaga;
- izvajanje ukrepov zunanjetrgovinske politike in skupne kmetijske politike;
- zbiranje podatkov za statistične potrebe;
- drugo: pobiranje okolijskih dajatev, ki se v Sloveniji plačujejo za onesnaževanje okolja, nadzor vinjet, nadzor prevozov v cestnem prometu.

V letu 2009 so slovenski cariniki pobirali predvsem trošarine (67,4 %) in uvozni davek na dodano vrednost (26 %) – davki na mednarodno trgovino so predstavljali le 4 %, okolijske dajatve pa le 1,6 % pobiranih dajatev. Obseg pobranih davkov na mednarodno trgovino (carine, kmetijske dajatve, izravnalne in protidampinške dajatve), ki jih je slovenska carinska uprava mesečno vplačuje v evropski proračun, je dosegel višino 92 milijonov evrov. Pobranih dajatev, ki polnijo državni proračun Slovenije, je bilo za 2.097.394.296 evrov (pri tem gre za večinoma trošarine, pomemben je tudi davek na dodano vrednost, nekaj tega denarja prihaja od okolijskih dajatev), kar je predstavljalo 27,85 % vseh prihodkov proračuna Republike Slovenije. Vir: www.carina.gov.si, Carinska uprava RS 2010: Letno poročilo.

2.4 TEORETIČNO PREUČEVANJE CARIN

carinsko breme uvoznika carinsko breme izvoznika

Slika 2: Prikaz carinskega bremena pri uvozu in izvozu. Vir: Žibert Franc (1993): Teorija javnih financ, UL RS.

V pogojih omejene konkurence na tujem trgu uvedba uvozne carine povzroči premik krivulje ponudbe, zato se iz točke A v točko B premakne stičišče krivulje povpraševanja in krivulje ponudbe, kar pomeni povišanje cene s prvotne ravnovesne cene $p(u=i)$ na novo ceno $p(u')$. To namesto dobave količine $q(u=i)$ pomeni manjšo dobavo količine uvoženega blaga $q(u')$. Glede na prvotno krivuljno ponudbe bi za to novo količino dobili ceno $p(i')$ glede na točko C. Ker pa je ta cena $p(i')$ pod ceno $p(u=i)$, carinsko breme v zmnožku med količino enot in razliko med cenama $p(u=i)$ ter $p(i')$ nosi izvoznik. Na drugi strani je cena $p(u')$ višja od cene $p(u=i)$, zato carinsko breme v zmnožku med količino enot in razliko med cenama $p(u')$ ter $p(u=i)$ nosi izvoznik. Vir: Žibert Franc (1993): Teorija javnih financ, UL RS.

Carine klasificiramo glede na štiri kriterije:

- kriterij gibanja blaga:
 - uvozne carine (najpogostejše),
 - izvozne carine (primerne le, če so cene na domačem trgu znatno izpod cen na svetovnem trgu),
 - tranzitne (se praktično ne uporabljajo več);
- kriterij cilja njihove uvedbe:
 - finančne carine (polnjenje proračuna),
 - zaščitne (zaščita pred premočno konkurenco),
 - protidampinške,
 - retorzivne (povračilne);
- kriterij določanja carinske obveznosti:
 - ad valorem (glede na vrednost),
 - kvantitativne (po merski enoti; do 2. svetovne vojne);
- kriterij višine carinske obremenitve:
 - diferencialne (uporabimo najvišje carinske stopnje);,
 - kvantitativne (uporabimo nižje carinske stopnje).

V državah z nizkim dohodkom prevladuje kmetijska naturalna proizvodnja, takšne države pa imajo nerazvito statistično službo, zato preprosto pobiranje carin skupaj s trošarinami lahko predstavlja večino državnih izvedenih prihodkov. V državah v razvoju carine odigrajo predvsem zaščitno vlogo, v razvitih državah pa se vloga carin precej zmanjša, ker so takšne države bolj konkurenčne in lažje vstopajo v gospodarske integracije. V času, ko je bila Nemčija v primerjavi z Anglijo država v razvoju, lahko trdimo, da je kombinacija carin, ki so varovale nemško carinsko unijo, in novih proizvodov prinašala velike dobičke.

Ekonomisti preučujejo predvsem uvozne carine, saj so prav te najpogostejše. Po teoriji poznamo več primarnih učinkov uvoznih carin, in sicer spremembo izvoznih cen v izvoznem gospodarstvu, spremembo uvoznih cen v uvoznem gospodarstvu, spremembo dohodka izvoznika in uvoznika, poleg tega pa še spremembo v količini blaga, ki prihaja iz države izvoznice v državo uvoznico. Vsi ti dejavniki so odvisni od elastičnosti ponudbe in povpraševanja: če je ponudba povsem elastična, carinsko breme pade na uvoznika, če je ponudba bolj neelastična, pa se breme deli med uvoznika in izvoznika. Najpomembnejši izvedeni učinek uvoznih carin je prerazdelitev dohodka v korist državnega proračuna.

Pristaši liberalizma se zavzemajo za odpravljanje carin, ker da povzročajo neučinkovitost in manjši narodni dohodek, ki pa gre na račun dobička in ne na račun delavstva. Pristaši protekcionizma pa trdijo, da uvozna carina povečuje narodni dohodek in izboljšuje standard delavskega razreda. Primerjalno gledano je povečanje gospodarske rasti in konkurenčnosti na osnovi ukinjanja carin znotraj gospodarskih območij vprašljive narave: v 17. stoletju, ko še ni bilo poleta industrijske revolucije, ukinitve carin med francoskimi pokrajinami sploh ni imela posebnih gospodarskih učinkov. Poleg tega pa je dolgoročna carinska politika lahko oblikovana tudi tako, da v času gospodarskega razcveta pospešuje prosto trgovino.

2.5 OBIČAJEN CARINSKI POSTOPEK

Carinski zakon, kakor tudi spremljajoči podzakonski akti ne opisujejo natančno običajnega postopka carinjenja, čeprav je še vedno prisoten in udeležencem vzame veliko časa ter potrpežljivosti.

Značilnosti tega postopka so:

- predmet postopka je samo blagovni promet, katerega je sestavni del blago za komercialne namene,
- blago ni sestavni del poenostavitev pri carinjenju blaga,
- carinski deklarant je vedno špediter, ki je dobil pooblastilo od podjetja, ki je udeležen v postopku carinjenja.

Običajen postopek uvoznega carinjenja blaga, ki prispe iz tujine, se začne na meji, kjer deklarant izpolni list tranzitni ECL, ki spremlja blago do namembne blagovne izpostave v notranjosti države. Carinski pregled na meji je omejen na kontrolo spremljajočih dokumentov in omejeno kontrolo blaga. Natančna kontrola blaga se opravi v notranji blagovni izpostavi, kamor blago prispe v končno carinjenje oziroma enega od postopkov, ki ga opredeljuje carinski zakon.

Ti postopki so:

- sprostitev blaga v prosti promet,
- carinsko skladiščenje,
- uvoz blaga za proizvodnjo za izvoz,
- predelava pod carinskim nadzorom,
- začasni uvoz,
- začasni uvoz na oplemenitenje,
- carinski postopek za izvoz blaga,
- tranzitni postopek.

2.6 OBIČAJEN CARINSKI POSTOPEK NA MEJI

2.6.1 UVOZNI CARINSKI POSTOPEK

Pri uvoznem carinskem postopku je značilno, da se nadzor nad blagom začne v trenutku prispetja na mejno izpostavo. Glede na veliko raznolikost blaga in prevoznih sredstev ločimo naslednje mejne prehode:

- mednarodni cestni mejni prehodi za blagovni in potniški promet,
- mednarodni cestni mejni prehodi za potniški promet,
- meddržavni cestni mejni prehodi za potniški in blagovni promet,
- meddržavni cestni mejni prehodi za potniški promet,
- maloobmejni prehodi,
- mednarodni mejni prehodi za letalski promet,
- mednarodni pomorski prehod za blagovni in potniški promet,
- carinske izpostave za potniški promet.

Pri uvoznem carinskem postopku je tudi zelo pomembno, kakšne vrste blaga se uvažajo, kajti na mejnih prehodih se izvaja tudi:

- Veterinarska kontrola, ki omogoča uvoz, izvoz in tranzit pošiljk živali in njihovih proizvodov. Pošiljke živali, živil, surovin, krme in odpadkov, živalskih semen, jajčnih celic in zarodkov, ki se izvažajo, uvažajo ali prekladajo, se morajo obvezno veterinarsko sanitarno pregledati, nato pa se izda veterinarsko zdravstveno spričevalo. Za kopitarje, parkljarje, perutnino, sobne ptice, kunce, ribe iz ribogojnice, čebelje družine, divjad, kožuharje, pse in mačke je obvezno zdravstveno spričevalo, s katerim se potrjuje, da v kraju izvora živali ni bila ugotovljena kužna bolezen, ki jo lahko prenesejo živali te vrste. Veterinarski inšpektor lahko v primeru suma začasno ali trajno prepove uvoz, izvoz in tranzit sumljivih pošiljk, lahko odredi skladiščenje pošiljke, odredi trajni in začasni odvzem pošiljke, dezinfekcijo vozil, objektov in naprav itd.;
- Fitosanitarna mejna kontrola, ki omogoča uvoz, izvoz in tranzit rastlin. Pošiljke, za katere je obvezen zdravstveni pregled in katere mora spremljati fitosanitarno spričevalo, so naslednje:
 - semenski in sadni material,
 - deli rastlin razen plodov in semena,
 - deli rastlin, vključno s plodovi, semeni in zrnjem,
 - les (razen lubja),
 - zemlja in ostanki zemlje in rastlinskih delov,
 - sredstva za zatiranje škodljivcev.

V primeru, če prispe pošiljka, ki vsebuje vrste rastlin, katerih uvoz je prepovedan ali omejen, izda inšpektor odločbo o prepovedi uvoza ter odredi takojšnjo vrnitev ali uničenje. Izrednega pomena so tudi pošiljke, ki imajo vrednost kulturne in naravne dediščine, zato jih država z uredbo zaščiti pred nekontroliranim iznosom iz države. Pri tem je vloga carinskih organov zelo pomembna. Kulturna dediščina so predvsem predmeti zgodovinskega, arheološkega, umetnostnega, etnološkega, antropološkega in naravoslovnega pomena. Naravna dediščina pa so geološki predmeti, nahajališča mineralov in fosilov, površinskih in podzemeljskih kraških pojavov, sotesk, ledenikov, izvirov, slapov, brzic, jezer, rek, morske obale, krajinskih območij, gorskih vrhov ter tudi redke rastlinske in živalske vrste. Poostren je tudi nadzor nad nedovoljenim vnosom orožij in mamil.

Carinski organ lahko tudi določi kot poseben ukrep carinskega nadzora posebno pot, po kateri mora potovati pošiljka, in rok, v katerem mora prispeti do namembnega carinskega organa. Ta ukrep predvsem velja za alkoholne in tobačne pošiljke, ki so podvržene tudi trošarinskim dajatvam in prav zaradi tega je bilo v preteklosti kar nekaj kršitev.

Deklarant mora na začetku tranzitnega postopka carinskemu organu predložiti instrument za zavarovanje plačila carinskega dolga v primeru, če bi nastal. Plačilo carinskega dolga se lahko zavaruje:

- z bančno garancijo,
- z garantnim pismom,
- s cirkularnim certificiranim čekom,

- z avalirano menico,
- z gotovinskim pologom.

2.6.2 IZVOZNI CARINSKI POSTOPEK

Izvozni carinski postopek se mora izvesti zaradi kontrole dokumentov in blaga pred izstopom iz carinskega območja. Blago se lahko izvozno ocarini, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so predpisani, da lahko blago zapusti državo. Poseben poudarek je tudi na ukrepih trgovinske politike, kot so:

- izvozna dovoljenja,
- plačilo izvoznih dajatev,
- izvoz predmetov kulturne in naravne dediščine,
- izvoz orožja,
- kakovost blaga,
- dovoljenje za izvoz samoniklih gliv.

Izvozni carinski postopek se lahko opravi na dva načina. Pri prvem načinu se lahko izvozno ocarini na meji pri mejnih blagovnih izpostavah. Blago pa se lahko ocarini tudi pri blagovnih izpostavah v notranjosti države. Pri tem načinu blago spremlja tranzitna carinska deklaracija, na kateri je naveden prejemnik blaga, teža, opis blaga in namembna carinska izpostava.

Potrjeni izvozni in tranzitni ECL sta dokazilo o dejanskem izvozu in izstopu blaga iz carinskega območja, zato je blago zavezano samo plačilu izvozne takse, ki se plača ob vložitvi izvozne ECL. Davek na dodano vrednost se ne plača za blago, ki bo izvoženo iz carinskega območja države Slovenije.

2.7 OBIČAJEN CARINSKI POSTOPEK PRI BLAGOVNI IZPOSTAVI

2.7.1 UVOZNI CARINSKI POSTOPEK

Pošiljka prispe na blagovno izpostavo s tranzitno carinsko deklaracijo in spremljajočo dokumentacijo. V imenu uvoznika pooblaščen deklarant lahko začne z enim od spodaj naštetih postopkov, in sicer:

- predložitev blaga v carinski postopek,
- vnos blaga v carinsko cono,
- ponovni izvoz blaga iz carinskega območja,
- uničenje blaga pod carinskim nadzorom,
- prepustitev blaga carinskim organom v prosto razpolaganje.

Predložitev blaga v carinski postopek pomeni, da se lahko blago sprost v prosti promet, uvoz zaradi izvoza, uvoz na predelavo ali spravilo blaga v carinsko

skladišče. Pooblaščenim deklarantom pripravi deklaracijo, kateri morajo biti priloženi različni dokumenti, kot so:

- račun,
- različna dovoljenja (Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za obrambo, A – test ...),
- potrdila o poreklu (Eur 1, izjava na računu, izjava na računu pooblaščenega izvoznika),
- izjave.

Kadar se carini blago, pri katerem je potreben tudi pregled inšpekcijskih organov (tržna, veterinarska in sanitarna inšpekcija), je potrebno priložiti tudi ta dovoljenja. In prav ti inšpekcijski pregledi velikokrat podaljšajo čas, ki je potreben za carinjenje blaga. Zaradi neurejenosti dokumentov se blago skladišči v carinsko skladišče, kar še dodatno poveča stroške carinjenja blaga.

Pri carinjenju blaga se najprej preveri celotna dokumentacija, ki spremlja blago. V nadaljnjem postopku se lahko carinski organ odloči za pregled blaga. V primeru, da so elementi v skladu s predpisi, se blago sprosti v železno rabo, medtem pa se preko informacijskega sistema sporoči mejnemu carinskemu organu, da je bilo blago ocarinjeno in s tem je zaključen tudi tranzitni postopek.

Že iz zgoraj navedenega lahko sklepamo, da je postopek običajnega carinjenja blaga pri blagovni izpostavi dolgotrajen in utrujajoč za vse udeležence v tem postopku. Velikokrat prihaja do medsebojnih trenj in slabe volje, kajti razumeti moramo, da so podjetja vezana na časovne roke dobave blaga, od katerega je odvisna njihova proizvodnja. V sedanjem času hude konkurence med podjetji, ko poteka boj za vsakega kupca, je hiter postopek carinjenja blaga še toliko bolj pomemben, ker je potrebno na spremembo na trgu v čim krajšem času reagirati.

2.7.2 IZVOZNI CARINSKI POSTOPEK

Pri izvoznem carinskem postopku smo že omenili, da lahko poteka na dva načina. Kadar se blago carini v notranjosti, je potrebno, kakor pri uvozu, predložiti ustrezne dokumente, ki bodo spremljali pošiljko. Pri izvoznem carinjenju pooblaščenim deklarantom lahko carinskemu organu predloži izvozno carinsko deklaracijo in tranzitni dokument. To sta lahko dva različna dokumenta, lahko pa sta združena v en dokument, kar je odvisno od tega, ali izvažata samo eno podjetje ali jih je več (kot zbirnik); s tem načinom se zmanjšujejo transportni stroški za izvoznike.

Poseben nadzor carinskih organov je pri izvozu tobaka in alkoholnih pijač, kajti v preteklosti je zaradi slabšega nadzora prihajalo do zlorab, kajti blago ni bilo izvoženo in je ostalo na domačem trgu. Za tovrstno blago je predpisan ostrejši nadzor carinskih organov zaradi vrednosti blaga, kajti potovati mora po določeni poti do meje in prispeti v določenem času. Blago lahko potuje samo podnevi. Takoj, ko krene na pot, se o tem obvesti namembni mejni carinski organ. Po prispetju blaga na mejo se obvesti odpremi carinski organ. V določenih primerih lahko pošiljko spremlja tudi carinski delavec, če obstaja utemeljen sum, da bi lahko prišlo do zlorab.

2.8 STATUS POOBLAŠČENEGA GOSPODARSKEGA SUBJEKTA

Status AEO prinaša gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo pogoje in merila, ugodnosti v obliki olajšanja carinskih kontrol glede varstva in varnosti in/ali poenostavitve v skladu s carinskimi predpisi. Program AEO Evropske unije je del svetovne pobude, da se zagotovi varnost celotne dobavne verige.

Slika 3: dobavna veriga, Vir: www.carina.gov.si

2.8.1 ZAVAROVANJE DOBAVNE VERIGE

Vložnik zahtevka AEOS ali AEOF je odgovoren za zavarovanje svojega dela dobavne verige. Ne glede na to mora vložnik za izboljšanje varnosti celotne verige pridobiti od svojih poslovnih partnerjev tako imenovano varnostno izjavo. Takšna izjava pomeni izvedbo ukrepov iz člena 14k/1e uredbe št. 1875/2006, ki omogočajo jasno opredelitev poslovnih partnerjev AEO, s tem pa se zaščiti mednarodna dobavna veriga.

2.8.2 UGODNOSTI IMETNIKOV POTRDIL AEO

Imetnik potrdil AEO bodo deležni naslednjih ugodnosti:

- pooblaščen gospodarski subjekti bodo po svetu spoznani kot varni in zanesljivi poslovni partnerji,
- prejeli bodo nižjo stopnjo tveganja v sistemu za analizo tveganja,
- fizični pregledi in pregledi dokumentov se bodo pri njih izvajali redkeje kot pri ostalih gospodarskih subjektih,
- če bo določen fizični pregled, bodo imeli prednost pred ostalimi,
- podpisi različnih sporazumov o skupnem carinskem sodelovanju jim lahko omogočijo hitrejši postopek tudi na mejah med tretjimi državami,
- manjše zahteve glede podatkov v izstopnih in vstopnih skupnih deklaracijah po 1. 7. 2009 za imetnike potrdila AEO – varstvo in varnost,
- ugodnejši položaj pri uporabi poenostavljenih carinskih postopkov.

	Prednosti	Prednosti	Prednosti
Potrdila	Lažji dostop do poenostavljenih postopkov	Olajšave pri kontroli varnosti in varovanja	Dodatne prednosti v okviru carinskih kontrol
AEOC	X		X
AEOF	X	X	X
AEOS		X	X

Tabela 1: Preglednica ugodnosti glede na posamezno vrsto, Vir: www.carina.gov.si.

1. Manj fizičnih in dokumentarnih pregledov

Pooblaščen gospodarski subjekt velja za manj tvegane, kar mu zaradi medsebojnega priznavanja zagotavlja hitrejše izvajanje carinskih postopkov v vseh državah članicah.

2. Prednostna obravnava v primeru pregleda blaga in izbira kraja kontrol

V primeru odločitve za pregled blaga in dokumentacije je treba zagotoviti prednostno obravnavo za vse imetnike potrdila AEO ter po potrebi omogočiti tudi izbiro kraja kontrole (zmanjšanje zamude ali stroškov imetnika potrdila AEO).

3. Lažji dostop do carinskih poenostavitev

Če je vložnik zahtevka imetnik potrdila AEOF ali AEOC, mu ta status zagotavlja lažji dostop do carinskih poenostavitev. Carinskemu organu tako ni treba ponovno preverjati izpolnjevanja pogojev, ki so bili že preverjeni ob izdaji potrdila AEO, kar skrajša čas izdaje dovoljenja za poenostavljen postopek. Navedeno velja za naslednje carinske poenostavitve:

Vrsta poenostavitve	Člen izvedbene uredbe
Dovoljenje za postopek poenostavljene deklaracije in dovoljenje za hišno carinjenje	260., 263., 269., 272., 276., 277., 282. in 283. člen
Dovoljenje za redni ladijski prevoz	313.b člen
Dokazilo o skupnostnem statusu blaga (pooblaščen pošiljatelj)	324.a člen
Dokazilo o skupnostnem statusu blaga (ladijske družbe)	324. člen
Poenostavitve v tranzitnem postopku	372. člen
Pooblaščen prejemnik po postopku zvezka TIR	454.a člen
Kontrolni izvod T5 (pooblaščen pošiljatelj)	912.g člen

Tabela 2: Vrste poenostavitve, Vir: www.carina.gov.si.

Dovoljenje za poenostavljeno potrjevanje porekla blaga v preglednici sicer ni posebej opredeljeno, vendar se preverjanju izpolnjevanja pogojev preverijo nekateri enaki pogoji kot pri podelitvi potrdila AEO. Ob izdaji dovoljenja za poenostavljeno potrjevanje porekla blaga preverjanja torej ni treba ponovno opraviti v delu, ki se delno ali celoti pokriva z že opravljenim preverjanjem ob izdaji potrdila AEO, kar zmanjša administrativno obremenitev ob izdaji potrdila (tako za carinski organ kot tudi gospodarski objekt).

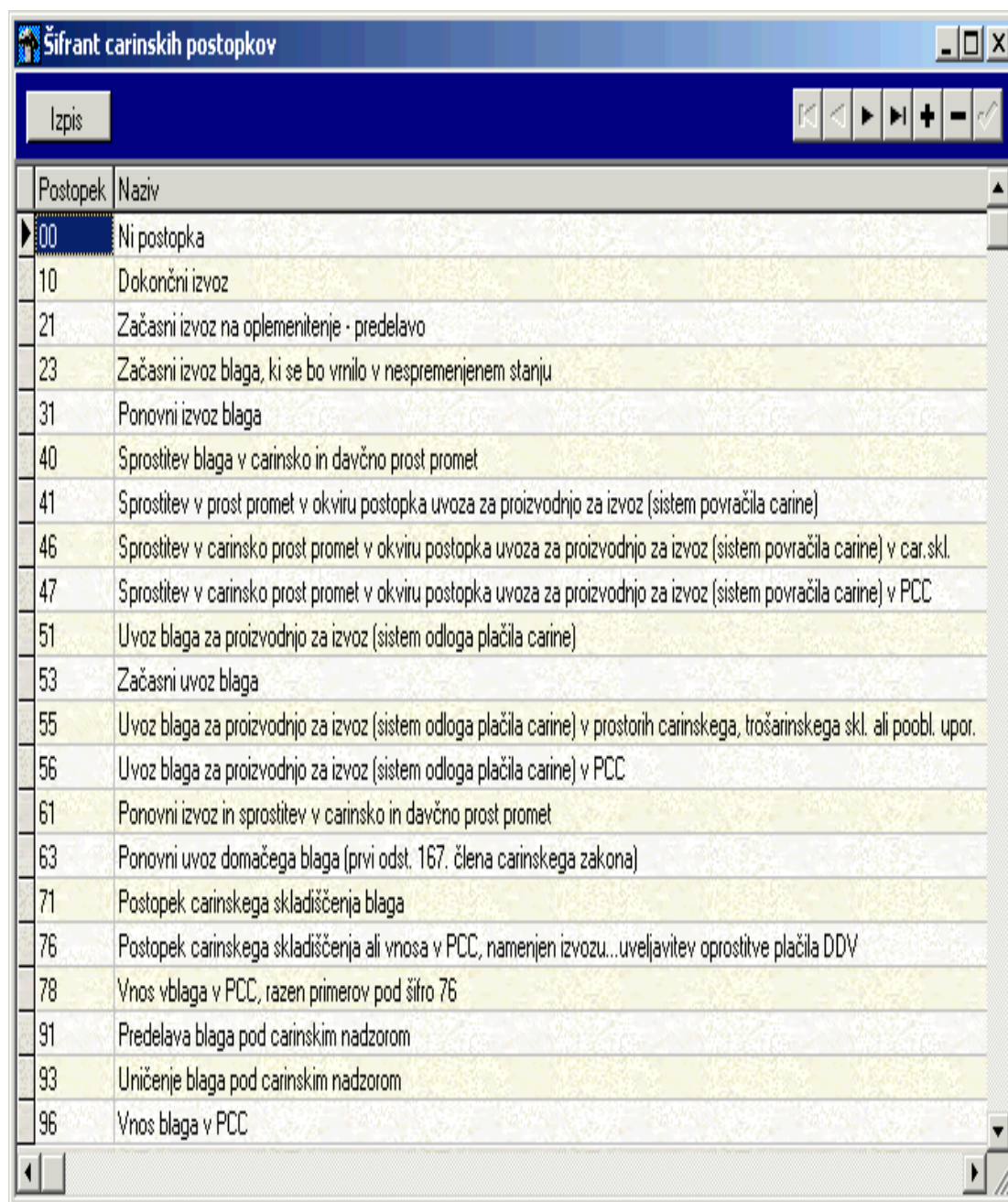
4. Predhodno obveščanje

V primeru, ko skupno deklaracijo vloži imetnik potrdila AEOF ali AEOS in je bila pošiljka izbrana za pregled, lahko carinski organ o nameravanem pregledu predhodno obvesti imetnika potrdila, če to ne ogroža predvidene kontrole.

5. Podoba varstveno in varnostno zanesljivega poslovnega partnerja in vzajemno priznavanje

Izpolnjevanje varstvenih in varnostnih meril daje imetniku AEOF ali AEOS status varstveno in varnostno zanesljivega partnerja, kar mu omogoča poenostavitev carinskih kontrol in povečuje ugled gospodarskega subjekta.

Cilj Evropske unije je doseči medsebojno priznavanje z drugimi standardi tretjih držav. Tako bo gospodarski subjekt s statusom AEOS ali AEOF v tretjih državah užival neke ugodnosti kot gospodarski subjekt s sedežem v teh državah, kar bo prineslo dodatne prednosti imetnikom potrdil, ki v večjem obsegu poslujejo s tretjimi državami. Vir: www.carina.gov.si.

Postopek	Naziv
00	Ni postopka
10	Dokončni izvoz
21	Začasni izvoz na oplemenitje - predelavo
23	Začasni izvoz blaga, ki se bo vrnilo v nespremenjenem stanju
31	Ponovni izvoz blaga
40	Sprostitev blaga v carinsko in davčno prost promet
41	Sprostitev v prost promet v okviru postopka uvoza za proizvodnjo za izvoz (sistem povračila carine)
46	Sprostitev v carinsko prost promet v okviru postopka uvoza za proizvodnjo za izvoz (sistem povračila carine) v car. skl.
47	Sprostitev v carinsko prost promet v okviru postopka uvoza za proizvodnjo za izvoz (sistem povračila carine) v PCC
51	Uvoz blaga za proizvodnjo za izvoz (sistem odloga plačila carine)
53	Začasni uvoz blaga
55	Uvoz blaga za proizvodnjo za izvoz (sistem odloga plačila carine) v prostorih carinskega, trošarinskega skl. ali poobl. upor.
56	Uvoz blaga za proizvodnjo za izvoz (sistem odloga plačila carine) v PCC
61	Ponovni izvoz in sprostitve v carinsko in davčno prost promet
63	Ponovni uvoz domačega blaga (prvi odst. 167. člena carinskega zakona)
71	Postopek carinskega skladiščenja blaga
76	Postopek carinskega skladiščenja ali vnosa v PCC, namenjen izvozu... uveljavitev oprostitve plačila DDV
78	Vnos v blaga v PCC, razen primerov pod šifro 76
91	Predelava blaga pod carinskim nadzorom
93	Uničenje blaga pod carinskim nadzorom
96	Vnos blaga v PCC

Slika 4: Šifrant carinskih postopkov, Vir: www.carina.gov.si.

3 SKLADIŠČA IN POSTOPEK CARINSKEGA SKLADIŠČENJA

3.1 POJEM, NALOGE IN VRSTE SKLADIŠČ

Skladišče je posebno urejen prostor, ki je namenjen za shranjevanje nabavljenega blaga, embalaže in raznega materiala, ki ga uporablja trgovska družba.

Skladiščno poslovanje obsega vse dejavnosti, ki se nanašajo na prevzem, skladiščenje in izdajo blaga. Skladišče torej:

- količinsko in kakovostno prevzema blago dobaviteljev,
- sortira in hrani blago ter ga varuje pred kvarjenjem in krajo,
- pripravlja blago za prodajo in odpremo,
- sestavlja komisije,
- vodi evidenco o blagu in
- izdaja blago.

VRSTE SKLADIŠČ

Glede na vrsto uskladiščenega blaga razlikujemo:

- splošna skladišča (ki skladiščijo vse vrste blaga),
- posebna skladišča, (ki skladiščijo le določeno blago, na primer hladilnice).

Po lastništvu ločimo:

- javna skladišča,
- zasebna skladišča.

Večina tako trgovskih kot tudi proizvodnih gospodarskih panog ima lastna skladišča (na primer trgovine, pivovarne, tovarne cementa, tovarne krmil ...).

Glede na lastnosti blaga, njegovo občutljivost na zunanje vplive in glede na njegovo vrednost ločimo:

- odprta skladišča za blago, na katerega ne vplivajo vremenske razmere,
- pokrita skladišča za blago, ki ga moramo zaščititi pred padavinami,
- zaprta skladišča za blago, ki ga zaščitimo zaradi varnosti in pred vremenskimi vplivi,
- specialna skladišča za blago, katerega skladiščenje zahteva posebne razmere, na primer določeno temperaturo, vlago ali varnost (silosi, hladilnice ...).

3.2 UGOTAVLJANJE POTREB PO SKLADIŠČNEM PROSTORU

Pri načrtovanju skladiščnega prostora moramo računati na možno maksimalno zalogo, kar po drugi strani pomeni tudi maksimalni, čeprav načrtovan strošek. Zavedati pa se moramo, da vsak prekomeren skladiščni prostor predstavlja za podjetje nepotrebno obremenjevanje s stroški. Načrtovanje mora biti dolgoročno in upoštevati mora vsa najnovejša dogajanja na strokovnih področjih.

Pri načrtovanju je potrebno vedeti tudi, za kakšno vrsto blaga gre, če je blago paletizirano ali če ga skladiščimo z mehanskimi sredstvi oziroma ročno. Pomembni pri izračunu potrebnega skladiščnega prostora so dolžina, širina, višina in teža posamezne vrste materiala.

Upoštevati moramo tudi skladiščno opremo: morebitni regali – polični, paletni, konzolni, pretočni ...

Izredno pomembni so lokacija (dostopnost s tovornimi vozili, bližina železnice, bližina hitrih cest ...), način izdelave skladiščnega prostora (mogoče rabimo rezervoar) in lega skladišča (pod zemljo, nad zemljo ...).

3.3 FUNKCIJE IN POTEK SKLADIŠČENJA TER PRETOK MATERIALA

Skladiščenje ima dve temeljni funkciji:

- premostitev časa (med nabavo in porabo materiala),
- preoblikovanje (materiale pogosto v skladišču tudi preoblikujejo, na primer sušenje lesa, zorenje sira ipd).

Potek skladiščenja in pretok materiala:

- prevzem blaga oziroma materiala (pregled, če sta količina in kakovost blaga oziroma materiala usklajeni z naročilom in spremno dokumentacijo);
- kontrola materiala (ob prevzemu se mora material natančno količinsko in kakovostno pregledati. To je zlasti pomembno, če proizvodnja zahteva posebno kontrolo. Računsko kontrolo opravi praviloma nabavna služba.);
- uskladiščenje (skladišče prevzame pregledano blago oziroma material in ga razporedi v predvidene skladiščne regale);
- skladiščenje (med skladiščenjem je potrebno blago kontrolirati in ga vzdrževati);
- izdaja blaga (izdaja poteka na podlagi naloga za izdajo blaga ali druge dokumentacije, ki jo uporablja podjetje).

3.4 EKONOMSKI POMEN SKLADIŠČENJA

Skladiščenje v bistvu pomeni časovno izravnavo med dvema sistemoma, ki nista časovno usklajena. Nenehno povečevanje proizvodnje, uvajanje vedno novih izdelkov in širjenje asortimenta obstoječih izdelkov zahteva nove in večje skladiščne zmogljivosti. Na povečane potrebe po skladiščenju vplivajo zlasti množična proizvodnja dobrin, premagovanje velikih razdalj in daljši časovni odmiki proizvodnje in porabe.

Ekonomske funkcije skladiščenja izhajajo iz smotra skladiščenja in vloge te dejavnosti v družbeni delitvi dela. Te funkcije so:

- časovna (skladiščenje omogoča usklajevanje proizvodnje in porabe, torej gre za premoščanje časovnih razlik med proizvajalci in porabniki);
- kakovostna (skladiščenje omogoča doseganje hitrejšega ritma proizvodnje, njeno povečanje, po drugi strani pa omogoča enakomernejšo in popolnejšo porabo);
- prostorska (s skladiščenjem stvari se po pravilu zmanjšuje prostorska oddaljenost med proizvodnjo in porabo);
- količinska (s skladiščenjem večjih količin blaga je dana možnost posredovanja na tržišču. Pomembno je zlasti hranjenje potrebnih količinskih rezerv države);
- zaščitna (s hranjenjem se stvari zaščitijo pred škodljivimi procesi; s tem se ohrani vrednost stvari).

3.5 CARINSKA SKLADIŠČA IN VRSTE SKLADIŠČ

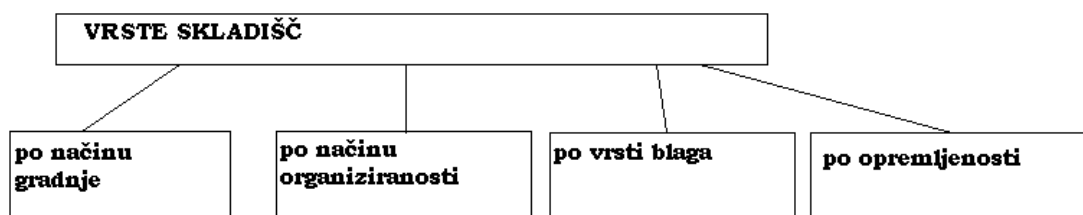
CARINSKA SKLADIŠČA

Carinska skladišča so zaprta ali ograjena skladišča, v katerih po potrebi uskladiščimo:

- uvozno necarinjeno blago,
- domače blago, ocarinjeno za izvoz,
- tranzitno blago.

So pod strogim carinskim nadzorom, kar pomeni, da mora imetnik takšnega skladišča voditi natančno evidenco o blagu, spravljenem v skladišču.

V trgovskih družbah poznamo različna skladišča, ki so namenjena skladiščenju izdelkov in se razlikujejo po svojih tehničnih značilnostih.

Slika 5: Vrste skladišč. Vir: Vekoslav P. (1997), Gospodarsko poslovanje.

3.5.1 SKLADIŠČA PO NAČINU GRADNJE

Po načinu gradnje in lastnosti blaga so skladišča lahko:

- zaprta skladišča,
- polzaprta skladišča,
- odprta skladišča,
- silosi,
- hladilnice in ogrevana skladišča,
- vinske kleti,
- skladišča – cisterne.

1. Zaprta skladišča so iz trdega materiala. V zidanih zgradbah shranjujemo blago večje vrednosti in blago, ki ne prenese vlage in večjih sprememb temperature, kot so steklo, papir, živila itd.
2. Pokrita skladišča imajo samo streho. V njih shranjujejo razne težke predmete večjih razsežnosti, na katere ne vplivajo temperaturne spremembe in so lahko na vetru, vendar morajo biti zaščitena pred padavinami. V takšnih skladiščih se hranijo gradbeni material, rezan les, keramične cevi, premog in podobno blago ter embalaža.
3. Odprta skladišča uporabljamo za shranjevanje takšnega blaga, ki mu ne škodujejo atmosferske spremembe. Tu shranjujemo tudi blago, ki ga zaradi velike prostornine in teže ne bi mogli uskladiščiti kako drugače, na primer pesek, drva.
4. Silosi so posebna skladišča za shranjevanje raznih vrst in večjih količin žita. Silosi polnijo in praznijo avtomatsko, neposredno iz prometnih sredstev: vagonov, tovornjakov, ladij.
5. Hladilnice so skladišča s posebnimi hladilnimi napravami. Tu je temperatura na umeten način znižana pod temperaturo okolice. Uporabljajo jih za shranjevanje lahko pokvarljivih živil.
6. Vinske kleti so skladišča za shranjevanje vina in drugih alkoholnih pijač. Kakovost vina je odvisna od temperature prostora.
7. Skladišča – cisterne so navadno vkopane v zemljo in se uporabijo za uskladiščenje tekočih goriv, nafte, bencina in podobno. Polnijo in praznijo jih avtomatsko.

3.5.2 SKLADIŠČA PO NAČINU ORGANIZIRANOSTI

Po načinu organiziranosti ločimo:

- centralna skladišča, v katerih shranjujemo blago za vse prodajalne,
- priročna skladišča vsake prodajalne, v katerih hranimo blago, ki ga je prodajalna prevzela iz centralnega skladišča ali neposredno pri dobavitelju. Brez priročnega skladišča si skoraj ne moremo zamisliti uspešnega poslovanja prodajalne.

3.5.3 SKLADIŠČA PO VRSTAH BLAGA

Glede na vrste blaga, s katerimi trgujejo, oziroma njegovo pomembnost imajo trgovske družbe:

- splošna,
- posebna (specialna) skladišča.

Splošno skladišče je prostor, v katerem shranjujemo vse vrste blaga trgovske družbe. Pravimo mu tudi glavno skladišče. Seveda moramo blago razvrstiti po sorodnosti blaga v različne skladiščne oddelke.

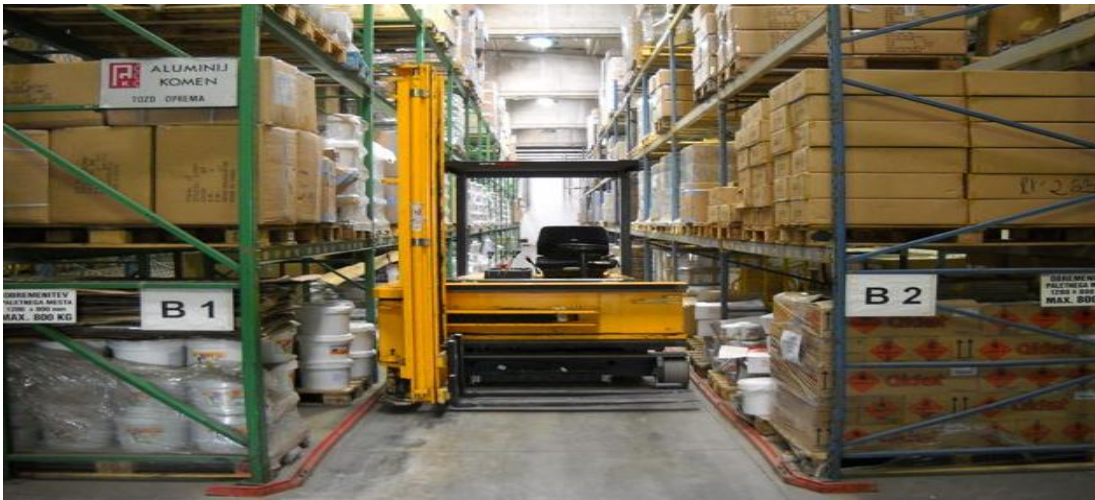
Posebna skladišča so namenjena shranjevanju samo nekaterih vrst blaga.

3.5.4 SKLADIŠČE PO OPREMLJENOSTI

Sodobna skladišča so opremljena z različnimi prevoznimi napravami (viličarji, dvigala, tekoči trakovi, drsne drče), pa tudi z računalniki, s katerimi spremljajo prevzem in izdajo blaga. Po opremljenosti ločimo:

- visokoregalna skladišča,
- pretočna skladišča.

Visokoregalna skladišča so ena izmed zadnjih uspešnih novosti pri skladiščenju. Omogočajo veliko izkoriščenost celotnega skladiščnega prostora in upravljanje skladišča z enega mesta. Vključena so v sistem računalniške obdelave podatkov o uskladiščnem blagu. Namenjena so zlasti skladiščenju blaga na običajnih lesenih ali ograjenih paletah 800 x 1.200 mm.

Slika 6: Regalno skladišče Sabod d. o. o., v katerem se uporabljajo EUR palete. Vir: Sabod d. o. o.

Pretočna so tista skladišča, v katera vlagamo blago na eni, jemljemo pa na drugi strani. Tu sta vstopna in izstopna pot za blago strogo ločeni. Pretočna skladišča uporabljajo za skladiščenje paletiziranega, embaliranega ali celo neembaliranega blaga.

3.6 NOTRANJI TRANSPORT V SKLADIŠČIH IN OPREMA

Pri skladiščni tehniki razumemo tiste naprave, ki omogočajo ravnanje z materialom ali blagom, ki bo ali je že uskladiščeno v skladišče. Sem sodijo sistemi palet različnih izvedb (ravne, polične, boks). Palete so leseni podstavki različne teže. Njihove prednosti so v teži in višini prenosljivih tovorov.

Poleg palet sodijo k skladiščni tehnologiji še vrste dviznih vozil, ki so lahko brez motornega pogona ali z motornim pogonom.

Pomembna pri prevoznih sredstvih v notranjem transportu je delovna izkoriščenost te tehnologije, ki je odvisna od nalog dela. V primeru regalnega skladišča je potrebno imeti regalni viličar, ki je tako povezan tudi z informacijskim sistemom, da lahko svojo nalogo opravlja natančno. Primer FIFO sistem nabiranja blaga.

Vrste viličarjev glede na njihovo uporabnost:

- paletni viličar brez motornega pogona,
- paletni viličar na električni pogon,
- teleskopski viličar na motorni ali električni pogon.

Slika 7: Teleskopski viličar na električni pogon. Vir: www.google.si, slike viličar.

Slika 8: Paletni viličar na električni pogon

Slika 9: Ročni paletni viličar.

3.7 INFORMACIJSKA OPREMA

Informacijska oprema je v današnjem svetu ključni dejavnik za manipuliranje v poslovnem svetu in manjših obratih. V logistiki informacijska tehnologija pomeni podporo logističnemu sistemu na osnovi črtnih kod in RFID (Radio Frequency Identification / Radiofrekvenčna identifikacija), ki je tehnologija za prenos podatkov med čitalcem in elektronsko oznako v namen identifikacije. Oznaka je sestavljena iz integriranega vezja, ki hrani in procesira podatke, ter izvaja modulacijo in demodulacijo signalov. Ta sistem v logistiki omogoča hitro in brezpapirno poslovanje v skladiščih v vseh fazah logistike, storitvenih in tudi proizvodnih podjetjih. Sistem je namenjen optimizaciji procesov, kar posledično pomeni prihranke iz naslova večje kakovosti poslovanja in nižjih stroškov dela.

3.7.1 RFID (Radio Frequency Identification / Radiofrekvenčna identifikacija)

RFID sistem je sestavljen iz štirih glavnih komponent:

- taga (etiketa z elektronskim vezjem),
- enkoderja (zapisovalnik na tag),
- čitalnika podatkov,
- računalnika.

RFID etiketa je narejena iz mikročipa (miniaturno integrirano mehko vezje) in gibljive antene. Vse skupaj se nahaja v plastificiranem ohišju. Enkoder se uporablja za zapisovanje informacij na tag. V uporabo pa prihajajo tudi RFID tagi, ki so že vgrajeni v izdelek, kakor tudi v pakiran produkt. Trenutno so najbolj v uporabi tako imenovane pametne nalepke (smart labels), ki že imajo s spodnje strani vgrajen tag in se uporabljajo predvsem na logističnih paketih, s funkcijo sledenje paketa.

Da bi dobili od taga odgovor, je potrebno, da čitalnik oddaja frekvenčne valove. Če je tag znotraj področja delovanja čitalnika, se odzove – se identificira. Podatki se lahko s taga odčitavajo brez kakršnega koli fizičnega kontakta. Razdalja, s katere čitalnik lahko komunicira s tagom, se imenuje področje čitanja. Vmes so postavljeni posredniki informacij, kot so antene, skenerji in prikazovalnik informacij – računalnik.

3.7.2 ČRTNA KODA

Črtna koda je takšna grafična oblika zapisa enotne številke artikla (EAN (European Article Code) – UCC (Uniform Commercial Code) na embalaži artiklov v maloprodaji, ki omogoča hiter, preprost in zanesljiv strojni prenos tega podatka v blagajne in drugo računalniško opremo. Z leti so razvili različne oblike (standarde) črtnih kod, ki so omogočile, da se je njena uporaba razširila tudi na druga področja. Poleg uporabe v trgovinah jo sedaj srečujemo v:

- logistiki,
- transportu,
- proizvodnji,
- zdravstvu,
- šolstvu,
- kulturi,
- turizmu,
- vladi in
- javni upravi.

V povezavi s tehnologijo radiofrekvenčne identifikacije (RFID) naj bi se razširila na področja, kjer se uporaba avtomatske identifikacije še zdi utopična. Z njeno uporabo se poveča učinkovitost dela, ker odpravlja človeške napake ter omogoča hitrejši in natančnejši zajem podatkov z embalaže, z etiket, v paketni distribuciji, v administrativne namene, z identifikacijskih kartic in za vodenje evidenc v skladišču.

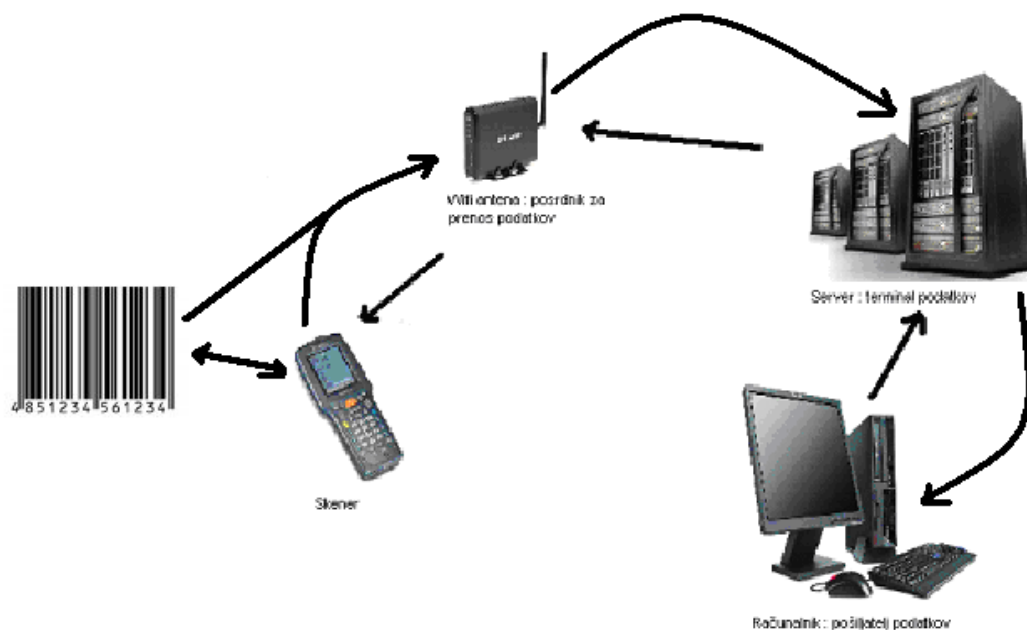

Slika 10: EAN koda. Vir: www.google.si, slike EAN.

3.7.3 ROČNI SKENERJI V LOGISTIKI

Ročni skener ali tako imenovan čitalec črtnih kod se uporablja skoraj v vseh logističnih in trgovskih ustanovah. Skener je povezan z bazo podatkov, s katerim lahko sprejmemo pošiljko, jo registriramo v terminal in z njim določimo lokacijo blaga v skladišču. Skener je odvisen od črtnih kod, katere prebere in preko njih pošilja podatke tako za sprejem kot tudi izdajo blaga.

Še večji pomen imajo pri izdaji blaga, saj ko skladiščnik odpre nalog za izdajo, se v skenerju prikaže točen podatek lokacije, vrsta blaga in odprema po datumu (FIFO – first in first out ali LIFO – last in firsts out).

Slika 11: Potek prenosa podatkov do skenerja. Vir: Aljoša Blatnik.

3.8 POSTOPEK CARINSKEGA SKLADIŠČENJA

Carinska skladišča so namenjena blagu, ki se ohranja pod carinskim nadzorom, ker carinski postopek sprostitev blaga v prosti promet še ni začel. Blago se lahko hrani v carinskem skladišču zaradi več razlogov:

- bodisi imetnik blaga blago potrebuje pozneje ali v manjših količinah sproti in ne naenkrat, kakor je bilo blago dobavljeno. Pomen jemanja manjše količine blaga iz carinskih skladišč je, da lastnik blaga (uvoznik) postopoma sprošča blago v promet, ter da plačuje uvozne dajatve in DDV postopoma oziroma po potrebi blaga, ki nastajajo na tržišču;
- bodisi je blago vneseno v carinsko območje z namenom, da se v celoti ali delno preusmeri ponovno izven carinskega območja (redistribucija);
- izjemoma se blago carinsko skladišči v primeru, kadar ni mogoče izvesti postopka sprostitev blaga v prosti promet iz objektivnih razlogov neposredno na vozilu. V tem primeru gre za običajno za krajši čas skladiščenja, ki se lahko uporabljajo pretočna skladišča.

Blago lahko zapusti carinsko skladišče, ko so vsi carinski postopki zaključeni.

3.8.1 USKLADIŠČENJE CARINSKEGA BLAGA

Za sprejem carinskega blaga v skladišče velja postopek, ki je ga je potrebno izpeljati po pravilih, ki jih je določil Carinski urad RS. Vpis vhoda je namenjen k boljšemu pregledu količinskega stanja blaga ob prispetju.

Preden prispe tovornjak, je potrebna najava stranke z vsemi potrebnimi podatki: količina, teža, mere embalaže, datum dostave in vrsta blaga. Pri prispetju preverimo podatke z najavo, vendar je potrebno obvestiti carinski terminal oziroma carinski organ. Carina nam telefonsko odobri odprtje tovornjakove ponjave/vrat, pred tem pa fotografiramo še zaprto ponjavo ali vrata, katera so carinsko zapečatenena. Sledi vnos podatkov v sistem, katere označimo s postopkom KV (knjigovodski vpis) vhod.

3.8.2 KAJ JE KV VHOD?

Postopek KV je dovoljenje za deklariranje na podlagi knjigovodskih vpisov pri prepustitvi blaga v uvozne carinske postopke (običajni postopek), ki vključuje dve vrsti dovoljenj, in sicer:

- poenostavitve tranzitnega postopka pri namembnem carinskem organu:

Dovoljenje za poenostavitev tranzitnega postopka pri namembnem carinskem organu omogoča imetniku dovoljenja, da blago, ki je bilo ob vnosu na carinsko območje prepuščeno v carinski postopek tranzita blaga, ne predloži namembnemu carinskemu organu, temveč se carinski postopek tranzita blaga zaključi v njegovih prostorih ali na drugem mestu, ki ga odobri carinski organ. Dovoljenje se izda skupaj z dovoljenjem za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov pri uvozu. Imetnik dovoljenja mora ob vsakem prejemu blaga po poenostavljenem tranzitnem postopku obvestiti izpostavo, ki je v dovoljenju določena za nadzor nad izvajanjem poenostavljenega tranzitnega postopka, o morebitnih presežkih, primanjkljajih ali zamenjavah blaga ter o drugih ugotovljenih nepravilnosti (na primer poškodbe carinskih zalivk). Takoj po razložitvi in prevzemu blaga mora imetnik dovoljenja blago vpisati v evidenco knjigovodskih vpisov. Podatke o datumu prispetja blaga in številki knjigovodskega vpisa iz evidence knjigovodskih vpisov je potrebno vpisati tudi na vse izvode tranzitne carinske deklaracije za prejeta blago. Potrjene izvode tranzitne carinske deklaracije mora imetnik dovoljenja dostaviti izpostavi, ki je v dovoljenju določena za nadzor nad izvajanjem poenostavljenega postopka. Z evidentiranjem knjigovodskega vpisa za prejeta blago se zaključi carinski postopek tranzita blaga in se blago prepusti v zahtevani uvozni carinski postopek.

- deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov:

Dovoljenje za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov omogoča prepustitev prejetega blaga na podlagi iz carinskega tranzitnega postopka v zahtevni uvozni carinski postopek oziroma dopušča začetek zahtevanega uvoznega carinskega postopka v prostorih imetnika dovoljenja ali na drugem mestu, ki ga odobri carinski organ. Zahtevki za izdajo dovoljenja za deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov se vložijo pri krajevno pristojnem carinskem uradu glede na sedež in glavno knjigovodstvo vložnika zahtevka. Skupaj z mnenjem krajevno pristojnega carinskega urada se posreduje v nadaljnji postopek odločanja

Generalnemu carinskemu uradu, ki je pristojen za izdajo skupnega dovoljenja za poenostavitev tranzitnega postopka pri namembnem carinskem organu in deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov pri uvozu. Vpis prejetega v evidenco knjigovodskih vpisov ima enak učinek kot sprejem uvozne carinske deklaracije.

KV postopek nam pri vnosu podatkov izda KV zaporedno številko, po kateri lahko orientiramo lokacijo blaga v skladišču, kajti carinski del skladišča je zaščiten in ločen od domačega dela skladišča. Pri sprejemu se blago skenira in postavi na carinski del določene KV pozicije za hrambo blaga. Pri NCTS (New Computerised Transit System) programu vpišemo številko T1 dokumenta (MRN – Movement Reference Number) in jo pošljemo elektronsko po programu na carino. S tem se informira carina, ali je blago dejansko prispelo na določeno lokacijo.

Po sprejemu celotnega blaga se preveri ustreznost podatkov med fizično in podano količino z dokumentov.

Dokumenti, ki so dostavljeni s pošiljko carinskega blaga:

- T1 (MRN dokument),
- CMR,
- faktura,
- loading list.

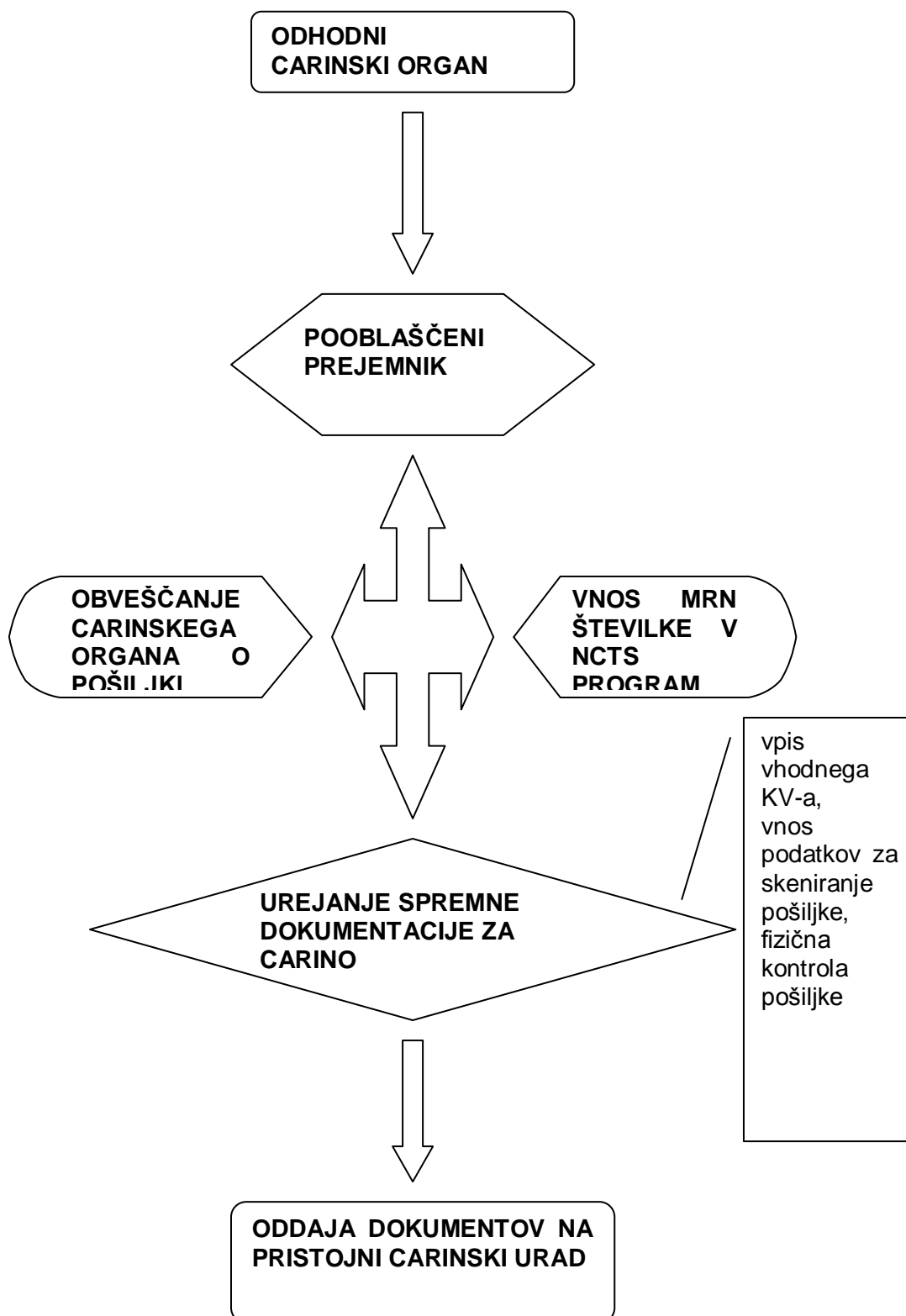
Količino blaga preverjamo samo po količini transportne embalaže in ne po vsebini. V primeru neskladnosti se obvesti carinski terminal in sledi zapisnik.

Zapisnik je edini verodostojni dokument, pri katerem lahko upravičujemo poškodbo embalaže ali blaga. Na zapisniku so naslednji podatki:

- datum vhoda blaga,
- spremni dokument blaga,
- predhodni dokument,
- vrsta blaga,
- komitent in prejemnik,
- registracija vozila,
- oznaka blaga,
- dejansko prejeta količina,
- dejansko prejeta teža,
- razlika v tovorih,
- razlika v teži,
- opis,
- opomba,
- seznam priloženih dokumentov,
- podpis komisije,
- podpis prevoznika.

Po opravljenem preverjanju skladnosti o količini blaga se po opravljenem zapisniku vsi dokumenti predajo prevozniku in stranko obvestimo o dejanskem stanju blaga.

Sledi urejanje dokumentacije, kar pomeni, da se na T1 deklaracijo zapiše KV številka in se priložijo kopije ostalih spremljajočih dokumentov. Ti dokumenti se dostavijo carinskemu organu.

Slika 12: Postopek pri vrodu blaga v carinsko skladišče. Vir: ISI d. o. o., 2004.

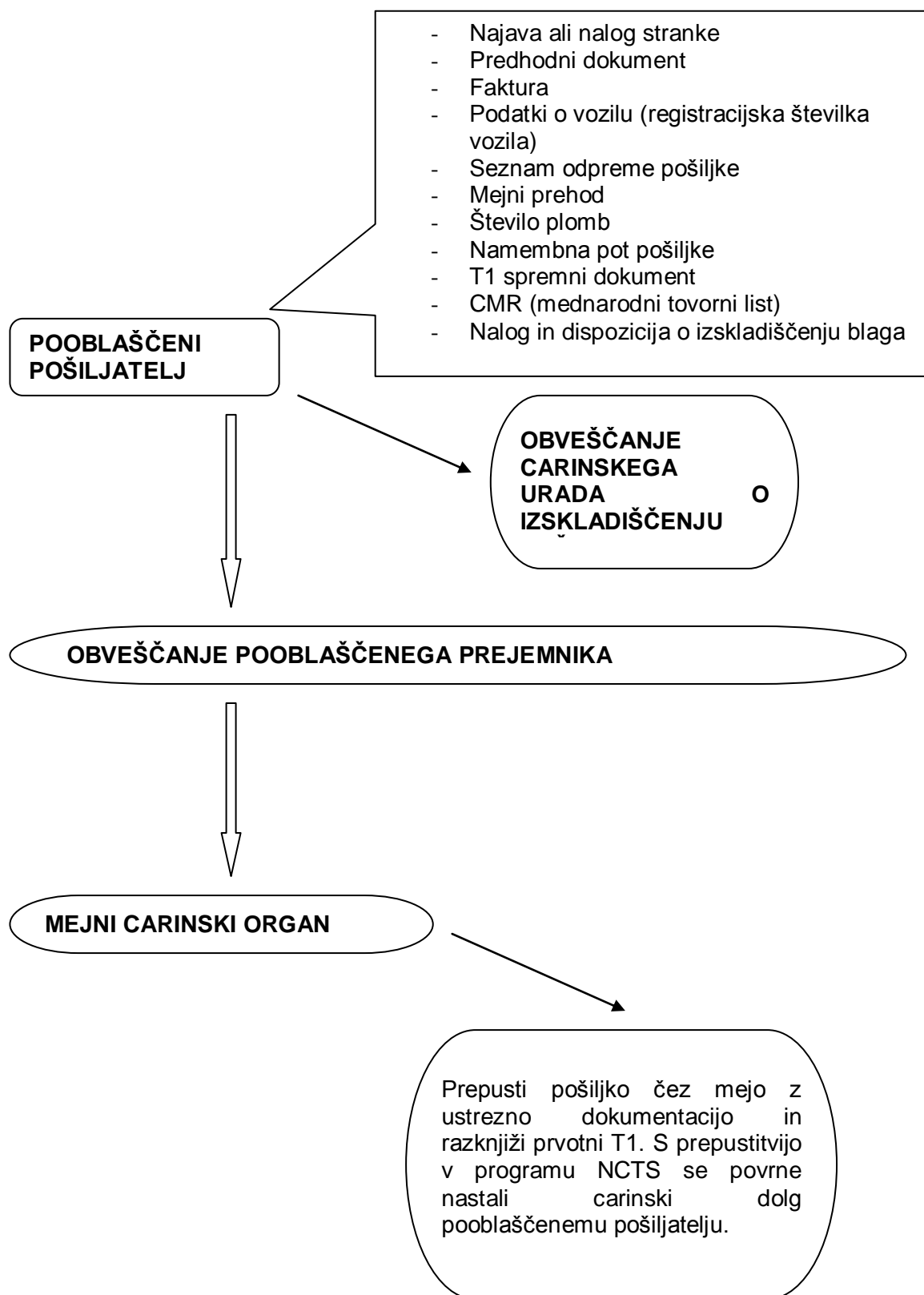
3.8.3 IZSKLADIŠČENJE CARINSKEGA BLAGA

Odpis izdaje blaga je pomembna evidenca, saj nam prikazuje, kdaj je blago zapustilo carinsko območje in s katerimi dokumenti je bilo prepuščeno. Blago ne zapusti carinskega območja, dokler ni urejena vsa ustrezna dokumentacija.

Pri izdaji carinskega blaga so potrebni naslednji dokumenti:

- najava ali nalog stranke,
- predhodni dokument (KV vhodna številka),
- faktura,
- podatki o vozilu, ki bo prevzelo blago,
- seznam odpreme pošiljke,
- mejni prehod (na kateri mejni lokaciji bo pošiljka zapustila Slovenijo),
- število plomb,
- navedena pot, po kateri bo potovala pošiljka (primer: prejemnik blaga je v Srbiji, kar pomeni, da je opis poti: Slovenija, Hrvaška, Srbija),
- T1 (MRN) spremni dokument,
- CMR (mednarodni tovorni list),
- nalog in dispozicija o izskladiščenju blaga.

Po ureditvi zgoraj navedenih dokumentov se lahko blago izda.

Slika 13: Postopek pri izdaji blaga – odprema. Vir: Aljoša Blatnik.

3.9 INFORMACIJSKA PODPORA NA CARINI

Slovenija je del carinske unije v EU. Z dnem priključitve Slovenije v EU se je CURS (Carinska Uprava Republike Slovenije) vključila v njen carinski informacijski sistem. V sistemu je potrebno evidentirati vse dogodke pri izvajanju carinskih postopkov. EUCIS (European Customs Information System) je informacijski steber carine v EU.

EU ima razvito skupno komunikacijsko omrežje CCN (Comon System Interface), ki ga upravlja Evropska komisija in medsebojno povezuje administracije posameznih držav. Omrežje je zaprtega tipa in vanj ni možno vstopati neposredno od zunaj, kot je podjetje ali zasebnik. Carinska služba uporablja omejeno omrežje za EUCIS, prav tako ga uporablja davčna služba za svoj sistem VIES (Vat Information Exchange System). Povezavo določene aplikacije s komunikacijskim omrežjem CCN omogoča aplikaciji CSI (Common System Interface) preko določenih vmesnikov. Torej CCN/CSI predstavlja okolje oziroma tehnološko infrastrukturo za povezovanje informacijskih sistemov carinskih in davčnih uprav članic EU.

Za delovanje z elektronskimi sporočili se uporablja aplikacija ECN-EDI CSI Node. Aplikacija upravlja z elektronskimi sporočili pri njihovi izmenjavi in istočasno pretvarja med različnimi oblikami zapisa podatkov; prav tako jo je razvila Evropska komisija.

Ostale aplikacije, ki služijo za enotno delovanje evropske zakonodaje in se uporabljajo pri delu CURS:

- MMC (Minimal Common Core – minimalno skupno jedro) je podpora za NCTS aplikacijo, ki jo je razvila Evropska komisija in zajema minimalen nabor funkcij, potrebnih za izvedbo skupnostnega tranzita.
- GMS (Guarante Management System) je aplikacija za upravljanje zavarovanj v tranzitu. Ta je povezana z MCC in EUCIS, preko ECN-a pa tudi z drugimi državami, kadar kontrolirajo pravilnost in zadostno višino posameznega zavarovanja. Če se v Sloveniji za zavarovanje v tranzitu porabi na primer AT zavarovanje, izvede GMS kontrolo tega zavarovanja preko ECN-a direktno v avstrijski garancijski sistem.
- ISPP (Information System for Processing Procedure) je informacijski sistem za podporo postopkovnim postopkom (za predelane posle: uvoz, predelava, izvoz, predelava pod carinskim nadzorom ipd.).

Ti sistemi so osnova za podporo in delovanje informacijske tehnologije EU, zato morajo biti vsi podsistemi kompatibilni z njimi in jih uporabljati kot ustrezno podlago za delovanje TARIC (Integrated Tariff of the Community), NTCS, CCN Mail, ISPP in drugih spletnih aplikacij. Omogočajo enotno delovanje državnih organov, vnašanje in zajemanje podatkov v vseh državah članicah.

Aplikacija EUCIS deluje na centralnem računalniku pri Centru vlade za informatiko (CVI), ki omogoča direkten dostop opremljenim uporabnikom.

3.9.1 MOŽNOSTI UPORABE MODULOV EUCIS-a

Aplikacija EUCIS je namenjen širokemu krogu uporabnikov, in sicer carinskim uslužbencem, podjetjem, nekaterim davčnim uslužbencem, carinskim zastopnikom z različnimi ravnmi znanja uporabe računalniških programov. Prav zato je eden izmed glavnih pogojev ta, da mora biti aplikacija uporabniku prijazna, istočasno pa mora imeti visoko stopnjo zaščite pred morebitnimi vdori nepooblaščenih oseb, ki bi sistem lahko izkoristile za nezakonita dejanja. Razdeljena je na več modulov, za različne potrebe, ki omogočajo:

Modul Carinske listine:

- prevzem elektronsko posredovanih podatkov v evidenco carinskih deklaracij,
- vnos podatkov v evidenco carinskih deklaracij,
- izvajanje kontrole pravilnosti izpolnjevanje EUL – SPP (sistem poslovnih pravil),
- podpora vodenju običajnega postopka carinjenja (sprejem, napotki za pregled in zaključek postopka – posredovanje carinske deklaracije v obračun),
- podpora vodenju poenostavljenega postopka carinjenja (avtomatski sprejem, beleženje knjigovodskih vpisov in zaključevanje postopka z dopolnilno carinsko deklaracijo v obliki seznama),
- sistem analize tveganja (SAT);

Modul Carinski nadzor:

- evidentiranje odpreme blaga po sistemu OTS (Old Transit System),
- evidentiranje prispetja blaga pri namembnem carinskem uradu po sistemu OTS,
- avtomatsko evidentiranje odpreme blaga po sistemu NCTS,
- avtomatsko evidentiranje prispetja blaga pri namembnem carinskem uradu po NCTS,
- evidentiranje blaga v začasno hrambo,
- evidentiranje poenostavljenega deklariranja blaga,
- evidentiranje carinsko dovoljene rabe ali uporabe blaga,
- evidentiranje najav izvoza blaga zaradi izvoznih nadomestil,
- evidentiranje dokazil o skupnostnem statusu blaga,
- sistem analize tveganja (SAT),
- vstop/izstop blaga v/iz PC (prosta cona Luka Koper),
- razbremenjevanje in zaključevanje postopkov s postopki carinskega dovoljenja rabe blaga;

Modul Laboratorijske analize:

- evidenca zapisnikov opravljenih laboratorijskih analiz,
- vnos laboratorijskih analiz,
- evidenca strokovnih mnenj;

Modul Knjiženje dolga:

- seznam po številki fakture,
- seznam po številki dokumenta,
- seznam faktur/plačil po zavezancu,
- pregled plačil,
- plačane fakture,
- izračun zamudnih obresti,
- pregled upravnih taks.

Modul omogoča preverjanje izpolnitve obveznosti zavezancev do carinske službe, kakor tudi izvajanje vračil carinske službe posameznih zavezancev.

Modul Carinska skladišča SUP:

Carinska skladišča: omogoča vpogled v evidenco carinskih skladišč (imetnik skladišča, lokacija skladišča, vrsta skladišča, datum začetka delovanja).

SUP: gre za skrajšani upravni postopek, za preprostejše zadeve (popravki podatkov EUL v fazi sprejemanja, razveljavitev deklaracije pred sprostitvijo blaga v prost promet, odvzem vzorcev zunaj uradnih ur, pretovor blaga ...), ki jih opravi carinska izpostava.

Modul Šifranti, registri:

- šifranti za vnosna polja EUL-a,
- tečajne liste,
- evidenca garancij,
- register davčnih zavezancev,
- register transakcijskih računov.

Program Moduli Pogled EUL Šifranti Orodja Pomoč

Osveži Filtriraj Nov Uredi Briši Zaračunaj Izračunaj AES Prenos

Opravljalna številka	Dekl.	Status	Post	Štev. imen.	Pozicija
TRINET-0720-00-00	EU A	14 Se podpisuje	1000		3
TRINET-0715-00-00	EU A	6 RIP OK	1000		4
TRINET-0734-00-00	EX A		1000		2
TRINET-0732-00-00	EX A	6 RIP OK	1000		2
TRINET-0729-00-00	EX A	5 RIP + Opombe!	1000		1

Izberi tip

Izberi vrsto deklaracije

- Deklaracija : (A) Izvoz/odprema - Post. 10,11,23
- Prehodno obdobje
- Menjava z državami EFTA
- Izvoz, razen EFTA
- Deklaracija : (C) Ponovni izvoz po carinskem postopku
- Deklaracija : (D) Ponovni izvoz po carinskem skladišču
- Deklaracija : (E) Pasivno oplemenitenje - Post. 21,22

Trinet Logistični Management

Program Moduli Pogled AES Šifranti Orodja Pomoč

Nazaj Osveži Filtriraj Nov

AES

AES

Glava dokumenta | Ostali podatki

1. Deklaracija :

Slika 14: Modul EUL. Vir: www.trinet.si.

Vsi naštetih moduli EUCIS-a se uporabljajo po enakem principu in uporabnika vodijo po fazah, da zaključi postopek. Vsak uporabnik ima določen nivo pravic, kar pomeni, da je vnaprej določeno, do katerih podatkov lahko dostopa in v katere kontrolnike ima možnost vnosa podatkov. V sistem registrirani uporabnik vstopi s prijavo, ki zajema osebno ime in osebno geslo, ki ga je potrebno enkrat mesečno spremeniti. Obveznosti spremembe gesla enkrat mesečno ni možno opustiti, ker jo avtomatsko zahteva sistem, prav tako ni možno nikoli več ponoviti že uporabljenega osebnega gesla pri istem uporabniku. Z vstopom v sistem se uporabniku odpre osnovni meni za izbiro modulov; zelenega izbere tako, da na polje za vnos vpiše zaporedno številko modula in izbrano določitev potrdi.

4 SABOD D. O. O. GLOBALNI LOGISTIČNI SERVIS

4.1 PREDSTAVITEV

Sabod d. o. o. je mednarodno špedicijsko podjetje, ki se ukvarja z globalnim logističnim servisom. Skozi leta poslovanja ter z vzporednim razvojem so prilagodili tudi kapacitete dela. Sodelujejo z večjimi slovenskimi in tujimi podjetji. Zaradi strukture povezanih storitev nudijo hiter in kakovosten pretok blaga.

Glavne storitve, ki jih opravljajo, so:

- skladiščenje carinskega in domačega blaga,
- carinske storitve,
- pomorski transport,
- kontejnerski transport,
- pretovori in druga manipulacija v Luki Koper,
- cestni transport,
- železniški transport,
- letalski transport.

Pri opravljanju špedicijskih in logističnih storitev so pomembne lokacije poslovalnic podjetja. Z naslednjimi podanimi lokacijami so storitve kakovostne in hitre:

- Sedež podjetja (Sabod d. o. o., Letališka cesta 16, pri Carinskem terminalu),
- Poslovalnica 1 (Sabod d. o. o., pri Letališču Jožeta Pučnika),
- Poslovalnica 2 (Sabod d. o. o., pri MKZ skladišču na Brnčičevi ulici),
- Poslovalnica 3 (Sabod d. o. o., pri IOC Trzin, kjer so pooblašteni prejemnik za skladiščenje blaga),
- Poslovalnica 4 (Sabod d. o. o., pri mejnem prehodu Obrežje),
- Poslovalnica 5 (Sabod d. o. o., v Luki Koper).

Sama povezava teh poslovalnic je v raziskavi pokazala, da vpliva na hiter pretok urejanja carinske dokumentacije in skladiščenje blaga. V primeru, da je tovornjak s carinsko pošiljko vstopil v Slovenijo na mejnem prehodu Obrežje, lahko preko sistema NCTS vidimo, kdaj je bil tovornjak prepuščen za odhod z meje proti skladišču. Na podlagi teh podatkov se lahko dokumentacija vnaprej pripravi in zato so postopki hitrejši. Tako so vidni ti podatki med vsemi izpostavami, kar omogoča lažje delo.

Sabod d. o. o. ima regalno skladišče tipa C na 3.000 m² površine in ima urejen status carinskega in domačega skladišča. Skladišče je deljeno na šest delov, in sicer:

- pripravljalnica, kjer se blago sortira za sprejem ali izdajo blaga,
- carinski del skladišča, ki je posebej zaščiten in ločeno od domačega dela skladišča,
- prostor za domače blago,
- hladilnice,
- montažno skladišče,

- sprejemna pisarna.

Skladišče je opremljeno z RFID opremo in deluje na principu programa, ki ga je naredilo podjetje Mentek d. o. o. Vsako paletno mesto ima svoje identifikacijsko polje, ki je povezano v sistem sledljivosti blaga, kar pomeni, da ima vsaka paleta svojo pozicijsko številko, po kateri vemo, kje se nahaja. Skladišče deluje po FIFO in LIFO sistemu, kar je odvisno od vrste blaga, saj lahko hranijo tudi živila in kemikalije. Prostor za kemikalije je ločen od ostalega dela skladišča, ki je prirejen za tovrstno blago.

Notranji transport v skladišču je opremljen z viličarji, ki so prilagojeni svojim nalogam:

- visokoregalni viličar, ki je uporabljen za delo med regali,
- nizkoregalni viličar, ki je namenjen pri hitri manipulaciji blaga iz kontejnerjev,
- paletni viličar na električni pogon,
- paletni viličar,
- viličar na motorni pogon za težja bremena.

Viličarjev je po številu veliko več, vendar so zgoraj našteje vrste, ki se uporabljajo pri manipulaciji blaga v njihovem skladišču.

Sama diplomska naloga je usmerjena v logistiko, zato bomo izpostavili poslovalnico podjetja Sabod d. o. o., carinsko skladišče v IOC Trzinu.

5 PREDLOG IZBOLJŠAVE PRI POVEZAVI S CARINSKIMI URADI V LOGISTIKI

5.1 PREDNOSTI IN POMANJKLJIVOSTI EUCIS-a

Prednosti:

Vsi dogodki pri izvajanju carinskih postopkov so evidentirani v EUCIS-u, ki je informacijski steber carinske službe EU. Programska rešitev omogoča informacijsko podporo na celotnem območju carinske unije EU.

V okviru EUCIS-a je omogočena računalniška izmenjava podatkov, ki prinaša številne prednosti, kot so stroškovna učinkovitost, povečana hitrost komuniciranja, večja zanesljivost in točnost pri prenosu podatkov. Računalniška izmenjava podatkov se uporablja za deklaracije pri uvozu in izvozu, z vstopom Slovenije EU pa tudi tranzitne deklaracije, in sicer po NCTS-u, novem računalniško podprtem sistemu. Ključni element NCTS-a je referenčna številka premika (MRN), unikatno sestavljena številka, ki jo podeli carinski informacijski sistem ob sprejemu pravilno vložene deklaracije. Na nacionalnem nivoju je določena struktura MRN številke na osemnajstmestnem nivoju, na primer 11SI00604415053179. Prvi dve številki pomenita leto (2011), drugi dve državo urada odhoda (SI), sledi šestmestna številna šifra urada odhoda (na primer Koper – 006044), nato sedemmestna zaporedna številka premika, ki poteka na nivoju države, in enomestna številčna oznaka, ki jo predstavlja kontrolno številko, ki jo dodeljuje carinski informacijski sistem. Torej, če je MRN številka znana, ima vsak carinski urad ali deklarirani namembni urad ali deklarirani urad tranzita v postopku. NCTS torej omogoča spremljanje blaga na celotnem območju EU, nadzor nad blagom, odkrivanje kaznivih dejanj v zvezi z blagom, spremljanje blaga, za katero so predpisani posebni ukrepi zaradi interesov varnosti, zdravja itd.

Pomanjkljivosti:

EUCIS je povezan dvosmerno na relaciji Generalni direktorat za davke in carine Bruselj (DG TAX UD) – Generalni urad posamezne države članice, ni pa vzpostavljena neposredna povezava med samimi carinskimi službami držav članic, prav tako ni vzpostavljena med samimi carinskimi službami držav članic, pač pa komuniciranje poteka preko Generalnega direktorata. To pomeni, da v slovenski carinski službi pridobljena informacija, ki je operativno zanimiva za na primer carinsko službo Italije, tej ni posredovana direktno, ampak po obstoječi komunikacijski poti:

- Generalni carinski urad Ljubljana,
- DG TAX UD Bruselj,
- Generalni carinski urad Italije.

Informacija poteka preko več vmesnikov, zaradi česa je večja možnost tehničnih težav, prihaja pa tudi do entropije v komunikaciji. Zato bi bilo potrebno, poleg obstoječe poti, vzporedno vzpostaviti tudi neposredno povezavo med carinskimi službami držav članic EU. Ko bo v EUCIS-u omogočena neposredna povezava med vsemi carinskimi organi na carinskem območju EU, se bo čas dostopa do želenih podatkov predhodnega dokumenta zmanjšal ali pa bo celoten prenos podatkov zaradi velike količine prenosa še slabši.

Posodobiti je potrebno pravilnik o izpolnjevanju EUL ter aplikacijo EUCIS – modul Nadzor in modul Carinjenje, saj sedanji pravilnik povzroča zastoje v carinskih postopkih. V pravilniku namreč ni predvideno, da bi bilo blago, ki je v izvozu, izvoženo z enim prevoznim sredstvom k različnim prejemnikom. Podobno tudi aplikacija EUCIS ne dopušča vnosa več prejemnikov pri vnosu podatkov iz enega EUL-a. Prihaja do primerov, ko vsak najmanjši paket spremlja EUL, ki ga je potrebno vnesti naprej pri izvoznem carinjenju v EUCIS – modul Carinjenja in nato še pri izstopu iz EU v EUCIS – modul Nadzor. Vse to povzroča dodatne zastoje, naprej pri izvoznem carinjenju in nato še pri izstopu iz EU. To pomanjkljivost je možno odpraviti z uvedbo prilog k rubrikam, tako da bi bilo možno na en EUL vnesti več prejemnikov blaga.

Vzpostaviti bi bilo potrebno sistem odpravljanja ugotovljenih sistemskih napak v aplikaciji EUCIS, z uvedbo elektronskega centra za sporočanje na nivoju DG TAX UD, v katerega bi lahko uporabniki aplikacije sporočali svoja opažanja in ugotovljene nepravilnosti pri uporabi aplikacije EUCIS. Iz uporabe aplikacije v praksi je ugotovljeno, da lahko prav uporabniki, ki dnevno uporabljajo aplikacijo, največ pripomorejo k njenim izboljšavam in nadaljnjim izboljšavam in nadaljnjemu razvoju, saj prvi zaznajo, kaj bi bilo potrebno razviti za bolj učinkovito delo.

5.2 POMANJKLJIVOSTI POVEZAVE SKLADIŠČNEGA IN NCTS SISTEMA

V carinskih skladiščih postopki delujejo po pravilih Carinskega urada, tako kot smo jih obravnavali v poglavju 2. Opisali smo opremo logistike, ki je zelo pomembna za pretok blaga, vendar so vsi ti dejavniki povezani.

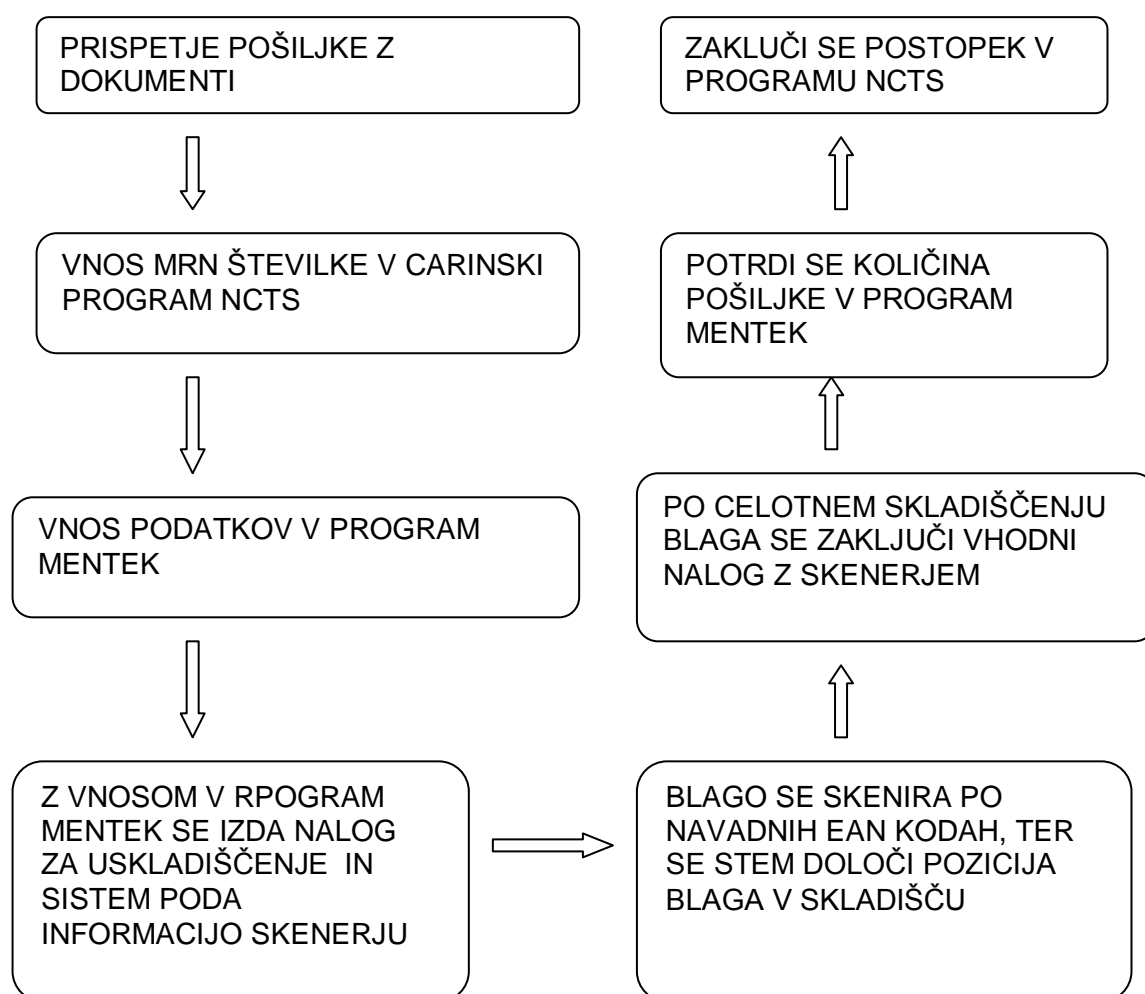
V podjetju Sabod d. o. o. se v carinskem skladišču uporabljata dva programa. Prvi program je NCTS, ki smo ga navedli v drugem poglavju in je zelo pomemben, saj preko njega registriramo prispelo carinsko pošiljko. Drugi program pa je NMLB2/2008 (last podjetja Mentek d. o. o.), ki je namenjen skladiščenju blaga, vodenju evidence in odprtju KV pozicijske številke.

Sam postopek dela je dolg in je ovira hitremu uskladiščenju blaga, saj je potrebno vnesti vse informacije o prispeli pošiljki v program. V primeru, da je pošiljka poškodovana ali da je prispelih tovorkov manj, kot je navedeno na MRN dokumentu, je naslednji postopek še toliko bolj zavlečen. V tem primeru se naredi zapisnik, ki smo ga omenjali v poglavju 2. Ta zapisnik je verodostojen samo za pooblaščenega prejemnika in dejanskega lastnika blaga. Za carinski del pa je verodostojno, da se v program NCTS po celotnem sprejetju blaga vnesejo pravilni vhodni podatki. In zopet

se vpisujejo isti podatki, kot so na primer registracija vozila, številka kontejnerja, oznaka države, vnos postavk blaga itd.

V naslednjem postopku sledi priprava carinske dokumentacije za nadzorni carinski urad. Pri podjetju Sabod d. o. o. je nadzorni carinski urad Terminal Ljubljana pod oznako SI001913. Priprava teh papirjev je sicer kratka, vendar iz delovnih izkušenj nepotrebna. Priloga papirjev so vsi spremni dokumenti, vključno s fakturami, ki prikazujejo specifikacijo in vrednost blaga.

Kot nam je znano, imajo carinski uradi vpogled KV vpisne številke le v celoti, kar pomeni, da so to podatki, ki so jih prejeli pri vходу blaga in imajo vpogled izdaje blaga. V praksi je ugotovljeno, da na carinskih uradih nimajo svojega vpogleda za gibanje blaga po KV-jih, kar pomeni, da nimajo popolnega nadzora. Vpogled dobijo le, če zahtevajo od posameznega špediterja kartico gibanja carinskega blaga.

Slika 15: Potek dela s spremnimi dokumenti. Vir: Aljoša Blatnik.

Za izdajo blaga se postopek ponavlja, vendar v nasprotni smeri, in sicer se najprej po nalogu stranke naredi dispozicija iz že določenih KV vhodov. Nato se iz

dispozicije pretvori nalog za izskladiščenje, katerega prejme skladiščnik v skener in nabere blago na podanih pozicijah. Sledi vnos podatkov v NCTS, kar pomeni, da se vnesejo vsi naslednji podani podatki:

- podatki iz dispozicije,
- naslov pošiljatelja,
- naslov prejemnika,
- registracija tovornega vozila,
- mejni prehod,
- naslov prevozne družbe,
- oznaka spremne fakture,
- vrednost spremne fakture, po kateri NCTS izračuna carinski dolg,
- številko CMR,
- število carinskih plomb,
- datum prehoda meje,
- oznako pakiranega blaga.

Po vnosu se blago pošlje po RIP sistemu v NCTS programu in se čaka na povratni odgovor, da je blago prepuščeno v tranzit.

Velikokrat se zgodi, da sistem pade oziroma poruši; v tem primeru lahko traja več ur, preden dobimo odgovor. Na podlagi tega odgovora se lahko natisnejo dokumenti in se pošiljka odpravi iz skladišča.

5.3 PREDLOG IZBOLJŠAVE POVEZAVE MED NCTS-om IN CARINSKIMI SKLADIŠČI

Verjetno obstaja veliko idej ali predlogov o delu sistema pooblaščenega prejemnika in pošiljatelja za carinsko blago. V samem predlogu je zamisel prišla iz delovne prakse s področja logistike, kar pomeni, da bi skupaj združili dva sistema oziroma programa.

Sam sistem dela bi potekal veliko lažje, če bi lahko vse podatke osnovali na podlagi črtnih kod.

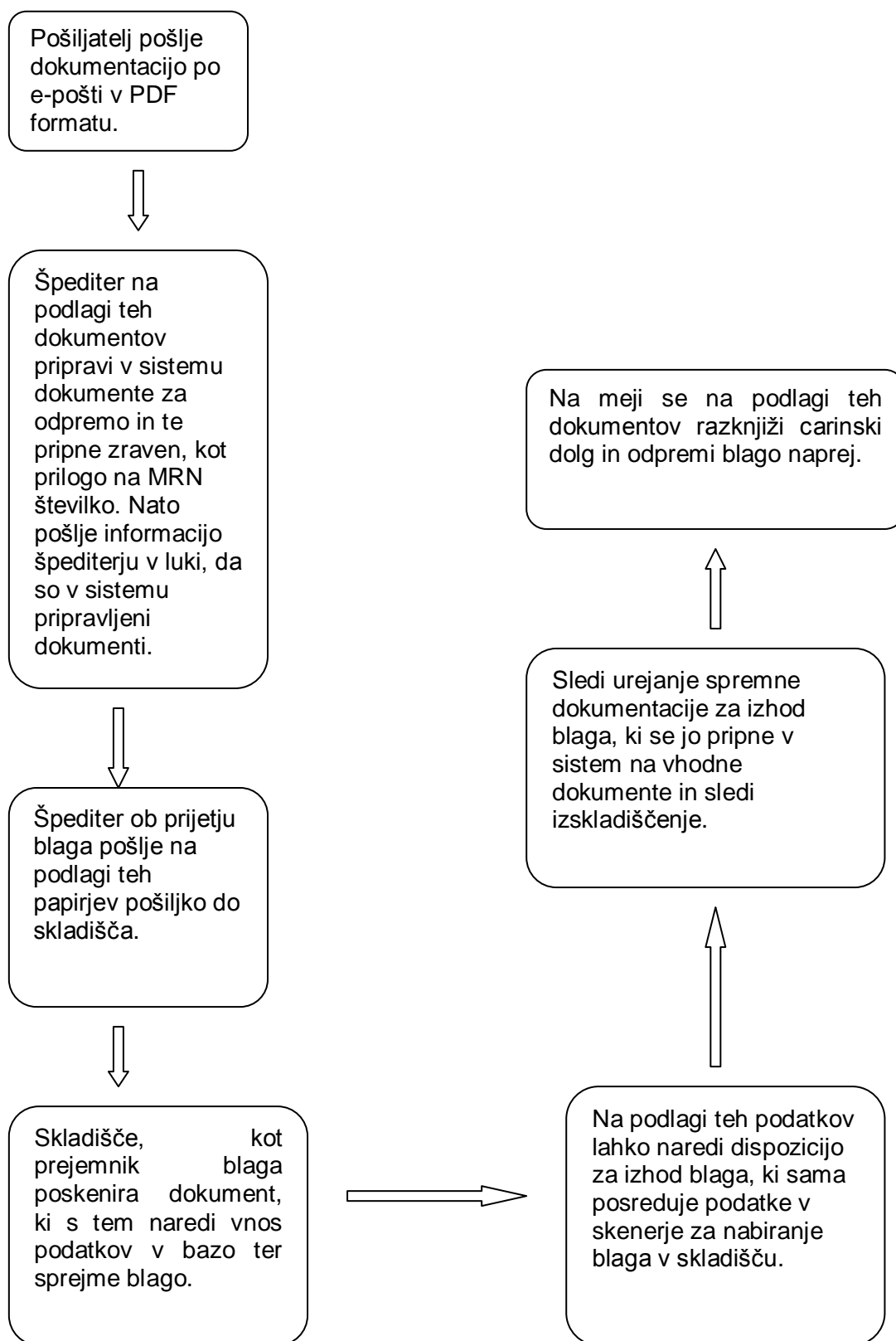
Primer:

- V samem začetku bi bilo potrebno, da že dokumente, ki spremljajo blago iz same tovarne, postavijo v PDF format in jih pošljejo po zaščiteni elektronski pošti v špedicijsko podjetje, ki bo v luki ali letališču naredilo ostale spremne carinske dokumente. Na podlagi črtne kode na MRN dokumentu bi v sistem pripeli še spremne dokumente od pošiljatelja, ki jih je špediter prejel po elektronski pošti. V odpremi blaga iz luke bi morali ladjarji na podlagi MRN številke nalepiti isto ali kopijo kode na pošiljke, ki jih ta dokumentacija spremlja. Dokumenti bi se lahko takoj poslali po sistemu sprejemnemu špediterju blaga, ki bi lahko na podlagi prej prejetih papirjev pripravil dokumente za carinjenje ali pripravo nadaljnje tranzitne listine. Ko bi blago bilo dostavljeno v luko, bi na podlagi pripravljene dokumentacije že potovalo do pooblaščenega prejemnika oziroma skladišča.
- Pri sprejemu v skladišče bi se stvar poenostavila, saj bi v sistemu že imeli vneseno blago. Kar pomeni, da bi pošiljko lahko spremljal samo CMR in

kopija T1 dokumenta. Ko bi skladiščnik poskeniral ob prejemu T1 oziroma MRN dokument, bi se avtomatsko prenesli naslednji podatki: teža blaga, količina blaga, vrsta blaga, številka spremnega dokumenta, oznake ostalih spremnih dokumentov, ki so bili poslani po elektronski pošti.

- S tem postopkom bi program avtomatično ob prvem prejetem skeniranju papirjev odprl tudi KV pozicijo in nalog za sprejem. Tako bi lahko skladiščni delavci takoj začeli z raztovorom blaga, saj bi carinski urad imel takojšnji vpogled ob prvem skeniranju. Ko bi zaključili s skeniranjem tovorov, bi v program izdali količino, kjer bi samodejno ugotovil manko ali višek. Seveda bi morali sami narediti zapisnik, ki pa bi ga bilo potrebno zopet pripeti v PDF formatu na isti prispeti dokument. Carina bi imela vpogled tudi sistemsko v vse prejete dokumente, sicer v elektronski obliki, vendar veliko hitreje in z manj papirologije.
- Pri izdaji skladiščnik naredi fizično dispozicijo, ki jo zopet pripne v PDF obliki na vhodni spremni dokument, ki prikazuje vse dokumente, ki so bili narejeni do tega trenutka. Nalog se izpelje avtomatično in vsi izpolnjeni podatki se sami prenesejo na novi MRN, vendar pod isto kontrolno številko in EAN kodo. Tako bi na podlagi teh izhodnih papirjev imela carina pogled v kartico pozicije pri vsakem vhodnem dokumentu oziroma KV vhodu. V nadaljevanju se pri odpremi blaga samo potrdi, da je blago odpremljeno, kot bi to tudi potrdili na mejnih prehodih in s temi dokumenti nadaljevali pot do končnega prejemnika, ki bi celoten postopek zaključil v NCTS sistemu.

Vse te naštetе funkcije ali operacije dela bi bile osnovane na eni EAN kodi in enem sistemu. Seveda bi morali veliko več proučiti delovanje sistema po posameznih lokacijah, vendar ko bi bil sistem vzpostavljen, bi bili stroški manjši, saj bi bilo vse v elektronski obliki ter bi omogočilo večji pregled carinskemu nadzoru in celo inšpektorjem na carini, saj bi imeli omogočen takojšen dostop po programu.

Slika16: Prikaz potek sistema. Vir: Aljoša Blatnik.

6 ZAKLJUČEK

Vedno stremimo po izboljšavah v delovnih sistemih, na katere smo postavljeni. V današnjem času se tehnologija spreminja iz dneva v dan in zato se delovni procesi na vseh mestih spreminjajo. Ti procesi dela naj bi se s tehnologijo, ki jo imamo na razpolago, poenostavili, vendar je pri nekaterih procesih učinek delovanja prav nasproten. V našem primeru nas ovira čas, kar je pomemben dejavnik za pretok blaga od točke A do točke B. Naš predlog temelji na podlagi izkušenj iz dela, vendar ni tako preprosto vpeljati novega sistema za hitro delovanje, saj je prenos podatkov zelo obširen. Tu bi bilo potrebno vpeljati veliko raziskav s strokovnjaki ali programerji, ki so ustvarili sistem EUCIS, saj bi z njihovim sodelovanjem lahko naredili napredek pri izboljšavi tega sistema.

Glede na vrsto dela s tem programom, ki ga omejujejo tudi zakoni, ga redno posodabljajo, kar nam daje občutek, da nam bo delo vzelo še več časa, saj se zakoni spreminjajo in s tem tudi delovni sistemi.

Morda je tu ključna težava v zakonu, saj se je že carina skozi zgodovino spreminjala.

V nalogi je v carinski zgodovini omenjeno, da so nekoč cariniki pobirali le mostnine in carine. Sedaj pobirajo carinske dajatve na vrsto in vrednost blaga. Ali lahko pričakujemo spremembo v nadaljnjih stoletjih?

Odkar Slovenija uporablja ta sistem, je bilo do leta 2011 narejenih precej sprememb, ki vplivajo na delo, vendar še vedno ni opazen popolni nadzor s carinske strani, saj imajo vpogled pri vstopu blaga v carinsko skladišče, vendar nimajo detajlne evidence o gibanju blaga od datuma prispetja in izhoda.

Na podlagi predstavljene ideje bi po sistemu lahko nadzorovali blago na lažji način, poleg tega bi vse potekalo hitreje.

LITERATURA IN VIRI

Knjige:

Školč, J. (1994). *Zbirke Državnega zbora RS*. Ljubljana: Državni zbor RS.
Potočnik, V., (1997). *Gospodarsko poslovanje 2*. Celovec: Mohorjeva založba.

Poročila, interni dokumenti:

ISI d. o. o., Bogo Planinc (2004) Delovno gradivo iz seminarja: *Tranzitni postopek 2004*.

Spletne strani:

www.trinet.si, dostopna 8. 12. 2010
www.mentek.si, dostopna 4. 1. 2011
www.carina.gov.si, dostopna 8. 12. 2010
www.books.google.si, dostopna 8. 12. 2010
www.sabod.com, dostopna 9. 1. 2011

KAZALO SLIK

Slika 1:	Starorimljanski cariniki	3
Slika 2:	Prikaz carinskega bremena pri uvozu in izvozu	5
Slika 3:	Dobavna veriga	11
Slika 4:	Šifrant carinskih postopkov	14
Slika 5:	Vrste skladišč	18
Slika 6:	Regalno skladišče Sabod d. o. o., v katerem se uporabljajo palete	19
Slika 7:	Teleskopski viličar na električni pogon	21
Slika 8:	Paletni viličar na električni pogon	21
Slika 9:	Ročni paletni viličar	21
Slika 10:	EAN koda	23
Slika 11:	Potek prenosa podatkov do skenerja	24
Slika 12:	Postopek pri vходу blaga v carinsko skladišče	27
Slika 13:	Postopek pri izdaji blaga – odprema	29
Slika 14:	Modul EUL	32
Slika 15:	Potek dela s spremnimi dokumenti	37
Slika 16:	Prikaz poteka sistema	40

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Preglednica ugodnosti glede na posamezno vrsto	11
Tabela 2:	Vrste poenostavitve	12

KRATICE

GATT:	General Agreement on Tariffs and Trade: Splošni sporazum o trgovini in carinah
WTO:	World Trade Organization: Svetovna trgovinska organizacija
AEO:	Authorized Economic Operator: Status pooblaščenega gospodarskega subjekta
FIFO:	First in, first out: prvo notri, prvo ven
LIFO:	Last in, first out: zadnje notri, prvo ven
RFID:	Radio Frequency Identification: Radiofrekvenčna identiteta
TAG:	Technology Advancement Group
EAN:	European Article Number
MRN:	Movement Reference number: premična referenčna številka
NCTS:	New Computerised Transit System